

SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET

1987

JANUÁR

GYÖRGY PÉTER

bevezető megjegyzések Sajó András darabjához

*Egy értelmiség! E kétes
elem a tudományosan
felszeleltelt tortában úgy
bujdokol, mintha ize lenne.
S mert hűtlen, izgága,
azt hiszi,
a lázmérőben ő a higany.*

*(Petri György A szerelmi költészet
nehézségeiről)*

A *Szimpatizánsok* szinte egyetlen, talán biztosan megragadható, önmagával azonos vonása az, hogy abban végül minden másképp van. A kontúrok mintha élesek lennének, s mégsem áll össze azonnal az egész kép. Egyes részletek hirtelen elhomályosulnak, mások-ra viszont éles fény vetül. Az utalások különböző szintjei önmagukban véve érthetők, követhetők, de a darab során soha nem olyan egyszerű a helyzet, hogy valamely jelentés uralkodóvá válván, megszűnjön az okunk a kétkedésre, vágyunk az értelmezésre. Hiszen minden mondat megkettőzött értelmű, s a különböző jelentésinterferenciák szétbonthatatlanok, olyannyira, hogy végül az egymásra transzparentálódó figurák csoportképpé válnak, legvégül talán szerves egységgé lesznek. Úgy történik tehát minden, ahogy azt a szerelmi történetektől, a történelem sodrát felidéző mítoszoktól vagy épp egy társalgási dráma lelki konfliktusaitól elvárhatjuk. S mindezek összetartoznak, mert Sajó egyaránt merít mindegyiktől, egyaránt utal mindegyikre.

E mű alapvető trükkje abban áll, hogy folyamatosan ütköznek benne a különböző jelentések, s azok találkozása nemegyszer mehökkentő vagy éppen pikáns összeállításokat hoz létre. De hát végül is miről van szó?

A mű alapja Majakovszkij és a Brik házaspár hármásának története. Már önmagában véve is helyeselhető, hiszen színpadi érzékenységre vall az, ahogyan Sajó „kiszúrta” e történet eleveenségét, a mai s talán nemcsak a magyar értelmiség számára adódó többlet-jelentését, mondjuk ki: divatját. Mert akármilyen rossz ízű is lehet ez a megfogalmazás, tény, hogy Majakovszkijnek egy szerelmi történet hőseként való beállítása több hivatást szerzett, mint megannyi, őt ki-kezdhetetlen ércszoborként bemutató munka. Végül is éppen ez volt a történet mitologizálhatóságának a titka, oka is. Hiszen a forradalom öngyilkos — majd Sztálin által épp Jezsovval szentesített — költője, megannyi forradalmi vers szerzője, lám, kiskutyája és macskácska, lám, nem elég, hogy elcsábítja a mellékesen csekista Brik feleségét, de még boldogok is hármásban, még ha időnként különböző epizodisták is jelennek meg a színen. Boldog, szabad, autonóm és ki-kezdhetetlen embereknek tűnnek, bár vidám-édes tör

ténetüket tragikus erővel zárja le az öngyilkosság durva ténye. Másrészt pedig tudhatjuk azt is, hogy az ön-gyilkosság is szerves része a mitológiának, hiszen azt könnyen érthetjük a sztálinizmus brutalitása vissza-utasításaként, a személyiség autonómiája megőrzésére irányuló döbbenetes gesztusként. Végre is valóban igaz, hogy a történet színpadot követel. Hiszen felsorakoztathatók a siker szinte összes elemei. Jelen van a baloldali nosztalgia, a világtörténelmi méretű forradalmi háttér, a magánélet kikezddhetlensége és zaklatottsága, szerelem és házasság minden kínja. Es ráadásul a saját korszakunkban oly sok tragédiát kiváltó szinterek: a házastársi és szeretői ágyak itt, a nagy történelem hátterébe állítva végre talán valóban drámaivá stilizálhatók.

Feltétlen érdeme Sajónak az, hogy Szentjóbó Tamás kifejezésével élve, felismerte a kentaurt, az összeilleszthetetlennek tűnők egybemontirozhatóságának tényét. Meglátta, hogy az össze nem tartozók mégis eggyé válnak, hogy az egymáshoz nem illők egymás mellé kerülnek. S ez éppen a mai **Aj érzékenység** kihívásának leckéje is: bármilyen bármivel találkozhat, bárki bárkivel szövetkezhet, a régi elveknek oda, a vonzások és választások immár nem a kémia vak szükségyszerűségének szigorával történnek.

A történelmi mitológia mellett azonnal érzékelhetővé válik az utalások másik lehetséges szintere, annak felismerése, hogy végül is e történet mindenen túl egy igazi háromszögtörténet. Már-már vaudeville-helyzet: egy ágy, három ember, közülük kettő mindig az ágyban stb. Sajó mindkét réteget felhasználja, ám mindkettőt csupán részben, illetve mértékkel. Mert a *Szimpatizánsok* hősei ugyan valóban Majakovszkijek, ám nem a saját nevükön, nem evidensen azok. Kicsit mások, s ez a leheletfinom különbség a darab egyik kulcskérdése is. Minden másképp van, s ugyan felismerhető az eredeti, de éppoly lényeges az álarc is. A darabban nem a cárizmust, hanem a császárságot söpri el, nem elvtársak szerepelnek, hanem néptársak, a rendőrség embereit Zorronak vagy épp Bertának hívják. Egyikük neve a vadnyugatot, másikuké a németek első világháborús, legendás ágyúját idézheti fel. A történelmi tények tehát hitelesítik az általunk látottat, de nem nyomják azt agyon. Kutyácskák és macskácskák szenvedése elsősorban a Sajó által teremtett „kentaur valóságban történik, amely folyamatosan visszautal a történelmi tényekre, s minduntalan vissza is vonja azokat. S a háromszögtörténet igen durván ér véget. Ugyan a játék hangvétele akár Molnár Ferenctől is eredeztethető, a vég kicsit szomorúbb és üresebb a társalgási színművekben megszokottaknál.

Mert Sajó talán leghitelesebb trükkje abban áll, ahogy valóban kifordítja és saját képére formálja az értelmiségnek ezt a kényelmes, saját rossz lelkiismeretének legitimálására szolgáló mítoszt. Mert oly könnyű Brikék történetét az eltorzult hatalom által tönkretett szabad emberek szomorú szerelmének passiójaként értelmezni. Oly könnyű szabad, boldog, ki-kezdhetetlen embereknek látni őket, kik egyre kevésbé képesek beilleszkedni az egyre kevésbé forradalmi és szürke életbe (amint Sajó arra is föl-hívja figyelmünket, hogy nincs kényelmesebb érzés az önsajnáltnál.) Ám Sajó visszavonja ezt a heroiz-

must, amely egyébként az otthoni papucs kényelmét is meghagyná. A színpadon ugyanis a hatalomhoz hozzásimuló, korrumpálódó, mindent feladó és eladó szerelmesek történetét láthatjuk. A heroizmusnak nyoma nincs, az öngyilkosságnak még a lehetősége sem áll fönn, macskácskák és kutyácskák egyet akarnak csupán: bármi áron, de élni. Így aztán az első felvonás a forradalom előtti korszak pompájával berendezett villájából, ha nem is önként, de visszahúzódnak egy le-pusztult és kifosztott szoba mélyére, s meg-megújuló kísérletet tesznek, hogy nem létező bűnüket leplezve, kitalálják a hatalom elvárásait. A heroizmus oda. Hőseink a Zorro-féle, csupán egy ideig tündöklő, intellektuális vonzalmú rendőrségnek játsszák el, értsd, adják el szabad életük nagyszerű történetét — újabb réteg, darab a darabban. Az üzlet teljes mértékig érthető. Valaha vonzó és szabad emberek így szürkülnek el saját történetük kiárusítása révén, miközben egy-folytában ott kísért a kétely, hogy vajon mindez nem művészet, nem épp egy újabb csavarás lehetősége-e. Mert Zorro azt vásárolja meg, ami jobb időben nem eladó: az autonómiát, szabadságot és a szerelmet. S

SAJÓ ANDRÁS

Szimpatizánsok — avagy a kör háromszögesítése

Szereplők:

LILI
SALA
CHARLES
ZORRO
BERTA
FANNI

ELSŐ FELVONÁS

Első kép

Nagypolgári nappali, igen elegáns. Néhány berendezési tárgy hiánya feltűnő. A falakon festmények, a hiányzók helyén a tapéta tisztább. A szalon két oldalán két beugró, ablakokkal. A helyiségben oldalvilágítás, középen kristálycsillár

Lili és Sala az egyik beugróban beszélgetnek. Lili elegáns, valamivel túlhaladta a harmincat, arca festve, ékszereket visel. Sala határozottan idősebb nála, öltönye peccéses

LILI Szeretsz még?

SALA (hosszas gondolkodás után) Mi mást tehetnék? LILI Feküdni a tengerparton, az izzó homokban ... SALA Tíz percig sem bírod.

LILI Imádom a fürdőhelyeket. Az a pezsgő élet ... Cannes, Karlsbad, Ofen-Pest ... vagy Ravenna. SALA Onnét visszahúzódtott a tenger.

LILI Betemette valamelyik beteges uralkodónk. Dzsingisz kán vagy Angliai Erzsébet vagy ...

SALA (közbevá) Nem mondjuk ki a nevét, igaz?! LILI A tengert utálja, a medúzától irtózik, úszni nem tud. És egyáltalán ... Maradt volna velünk.

SALA Te biztattad. Pedig olyan unalmas nélküle. LILI Két órája itt kellene lennie.

SALA A vonatok jönnek, legjobb képességük szerint. LILI A menetrendet megszokásból nyomtatják ki? SALA Megnyugtató.

LILI így intézményesítitek a rendetlenséget. (Dühösen) Isermjük a késéseit. A fülkében szembekerült velem valami rajongó veréb. És ha nem ismerné föl az a

ők meg, mintha maguknak játszanák, árusítják ki saját történetüket, ám eldönthetetlen -- s talán csak a színpadon derülhet ki --, hogy nem épp művészetüket teremtik-e meg e szezon végi kiárusítás folyamán.

Végül talán a darab legpestiesebb s már-már diák-tréfákra emlékeztető csínyje az, ahogyan Sajó felépíti e szomorú történetet. Mert a felszínen nem az „istenek alkonyát” látjuk, hanem egy szabályosan előadott és jellegzetesen pesti társasági szenvedéstörténetet. A keretek egész Európára utalnak, de a mondatok Pest-ről visszhangoznak. A távlatok túlmutatnak a jelen időn, ám az egyes érzelmek forrásait pontosan felismerhetjük a saját életünkből. Azért mégsem felejthetjük el, ezt nem is engedi meg a szerző, hogy e darabot egy pesti értelmiségi (harminchét éves egyetemi tanár, tucatsyi tudományos könyv szerzője, sakkozó és teniszező elméleti jogász) írta — s ugyanúgy, ahogy magának, ezzel nekünk is feladta a leckét. Ha vannak is e műben bizonytalanságok, melyek épp a gondos és rafinált sokrétűségből fakadnak, azt hiszem, még-sem szemtelenség a magyar darabokban nem bővelkedő színházak figyelmébe ajánlani.

kis dög, Karli majd tesz róla. (Felváltva játssza Karli és a kis dög elképzelt ismerkedését) Karli révedez, miután fölmérte, miféle gránátalmákat rejt az egy-szerű, de feszes blúzocska. (Nagy mellet mutat) Kéz-iratpapír a térdre. Alkotó meredezés. A veréb-liba áhitattal bámul... Kéziratpapírt leejtjük. Szoba elegyedünk. (Elhalóan) „Én még sosem láttam eleven költőt. Tigris, tigris ...” (Zordan) „Azt nem én írtam.” A kis tévedés csak fokozza a hajlandóságot. „Magára nézek, és a szív kihűlt motorja újra jár ...” (Dühösen, saját hangon) A fene egye meg, hogy eb-ben az országban a költészet a legfontosabb. És késik, késik, az évfordulónkon mer késni!

SALA Látni se akartad.

LILI Egy hónapig. Az két órája letelt.

Kintről zaj hallatszik. Mindketten megindulnak az ajtó felé, majd Lili megtorpan. Charles ront be. Né-hány évvel fiatalabb Lilinél, rendkívül energikus. Öltözéke sportos, nagyon jó minőségű, de túlságosan elegáns ahhoz, hogy ne lássék rajta a keresettség. Mindeket karján nagy füles kosár

CHARLES Lillácska! Kicsi Lillácska! (Szeretné meg-ölelni, a kosarak akadályozzák)

Lili alig észrevehetően elhúzódik

Helló, Sala, öreg Kutyatestvér. Hogy lekopott rólad a gömbölydedség! Egy hónap alatt ennyit fogyni! Mit egy hónap ... Az ilyen távollét éves fogsággal fölér! (Lilihez) Ezt többet nem teheted a Kutyakölyköddel, édes Macskácska. (Miután sikerül megölelnie a még mindig habozó Lilit) Nézzétek, mit kap-tok!

SALA (elveszi a kosarakat és belekukkant. Kissé boszszúsan) Gránátalma.

CHARLES (Lilihez) Hát nem gránátalmák után vágyódtál?

LILI Hogy együtt szedjük.

SALA Falusi kolbász jobban jött volna. Véget nem érő, mint egy avangárd festmény.

CHARLES (leül. A többiek követik példáját) Mióta érdekel téged étel, Kutyatestvér?

LILI Amióta éhezik.

CHARLES Minden utalványomat rátok hagytam. SALA Nézd meg a belső zsebedet, kérlek.

CHARLES (színes cédulákat húz elő a belső zsebéből) Üristen!

SALA Nem számít. Úgyse váltják be.

CHARLES Mától annyit eszel, amennyi beléd fér. Ősz-szeismerkedtem valakivel ...

LILI Még egy szakácsnó!

CHARLES *(szomorúan)* Megint a régi nóta. Ó hozott aeroplanon.

LILI *(íjedten)* Leeshettél volna!

CHARLES Nagyon jól repültem. Szemben velem egy orosz okádott, de nem rám, hanem (röhög) Vesliusra. Zorro csodálatos pilóta. Ha más géppel találkoztunk, integettünk a szárnyacsánkkkal. *(Két kiterjesztett karjával mutatja. Gyerekesen)* Haragszol rám? LILI

Hogyhogya méltóztatsz észrevenni?

CHARLES Micsoda csók az, aminek alig várják a végét?

LILI Jobbhoz szoktattak?

CHARLES Hiszen megírtam, megtelegrafáltam ... *(Salához)* Igaz, Kutyatestvér? Búsultam, szünet nélkül búsultam a Macskácska után. *(Lilihez)* Nélküled béna vagyok, főlöskégyes lény. Nem mentem sehová, ténferegtem, benézegettem az üres szekrénybe, nincs annál szomorúbb, mint nélküled élni. Elképzeltem ezt a találkozást, életem legvidámabb napja ... Ehelyett holmi mentegetőzésekre kényszerítesz, mert ide merek hozni valakit... valamennyiünk érdekében.

LILI *(panaszosan)* Minden reggel cserepes szájjal ébredtem. *(Lehunyt szemmel várja, hogy Charles meg-csókolja)*

CHARLES *(fölpattan, a fejéhez kap)* Mindjárt itt az ezredesem.

Lili sértődötten elfordul

SALA Ezredesekkel barátkozol?

CHARLES Együtt fogunk dolgozni.

SALA Talán aktákat biznak rád?

CHARLES Ha kell, azt is vállalom. Jobban elintézném, mint ezek a hólyagok. Amit egyszerű ember kér, megadom, a többbit a szemétkosárba. Egyébként neked is tetszeni fog a dolog: darabot irunk. Izgat a színház. Embereket teremteni, gyúrni a semmiből.

LILI Nagy divat. Semmi embereket csinálnak, tömegeivel.

SALA Nem a te lírai alkotodnak való.

CHARLES *(hüvösen)* Megőrjitsz a skatulyáiddal. Az ezredesem nagyvonalúbb. És mindent megszerez. A darabra szerződést, külön kocsit, ütlevelet *(mutatja)*, selyemínget, mindenféle tagságit, függetlenséget, disznótorost, disznótartást, szállodai szobát... A poloskákkal persze ő sem bír.

LILI Küldd el.

CHARLES A falkánkból való remek fickó. Az egész téli hadjáratban a Csengő kiáltást hurcolta magával a kenyeresszakban. Elé megyek. Amilyen gyámoltalan, észre sem veszi, hogy nyitva hagytam a kaput. *(Ki)*

SALA Szólni kellene neki, mielőtt ... *(Utána siet)* LILI *(szomorkásan leveszi az ékszerait)* Csak jobb lesz, mint amikor a kóbor kutyákon esett meg a szíve. *(Letörli a festéket az arcáról, egy nagy metszett tükkörben nézegeti magát)* Kár, hogy ismert fiatalabb-nak.

ZORRO *(belöki az ajtót, beugrik, meglapul az ajtó-félfa mellett, majd hirtelen ugrásokkal, a bútorok fedezékét kihasználva, Lilihez jut. Jobb keze az eső-kabátja zsebében, a kabátot a jelenet végéig magán hagyja)*

LILI *(felsikolt)*

ZORRO *(lelkesen)* Megelevenedtek Karlie sorail *(A nagy szekrényhez lép, fölrántja az ajtaját, majd visszacsukja)* Csodálatos.

LILI *(azt hiszi, az örült úr neki udvarol)* Ugye maga csak szemtelen, nem közveszélyes?

ZORRO *(zaj hallatszott. Zorro idegesen, súgva)* Hallotta?

LILI Ez ...

ZORRO *(a bal oldali benyílóból kivezető ajtóhoz ugrik, a kilincs nem enged. Zorro előkapja pisztolyát, belelő a zárba, berúgja az ajtót)*

BERTA *(a fürdőszobából)* Kukkoló! Huligán!

LTLT Ez csak Berta!

ZORRO *(hősiesen beugrik a fürdőszobába)* Föl a kezekkel! Mozgás, nem mozgunk, kifelé! *(Kijönnek: Berta fiatal, vidéki lány, így, hiányos öltözékben)*

egész szemrevaló. Sajátos tehetsége folytán felöltözve nem túl vonzó) Hogy elkaptam! Megerzem én a veszélyt. *(Szimatol)* A szimatol nemegyszer meg-mentette a bőrömet. *(Bertát a falhoz állítja, és fegyver után kutatva kíméletlenül, de szakszerűen végigtapogatja)*

BERTA *(visongva)* Hé! Mit fogdos? Csiklandós vagyok!

Sala és Charles berohannak

ZORRO *(a pisztolyt Salára irányítja)* Még egy? CHARLES Ez Sala, hisz hallottál róla. Ki látott ilyen mafla merénylőt?

ZORRO És ez a nő?

SALA Beszállásolták. *(Charleshoz)* Épp a te szobádba. Attól persze lehet ellenség, nem akarok én a pisztolyos néptársnak ellentmondani a világért sem. BERTA

Leengedhetem a kezem, nagyokos?

ZORRO Az óvatosság kötelező. *(Elteszi a pisztolyt, Berta leengedi a kezét)*

SALA Sőt, mindnyájunknak félünk kell.

CHARLES Mi ez a képtelenség a szobámmal? BERTA *(támadóan)* Maga a Diadal sugárútra van nyilvántartva.

CHARLES HOOOI?

SALA Átkeresztelték a Szent szív utcát.

BERTA Átigazolták.

Charles Zorro felé jelzi, hogy a nő beszámíthatatlan

ZORRO Átigazítottuk, így igaz.

CHARLES Az ablakocskám egy sötét szellőzőre hunyorog, a lakásban három család boldog, vannak vagy tizenöten. Az a baj, hogy régről megszoktam a helyet; csakis ott kívánczok papírra, amit kiötlök. Olyankor mindenki lábujjhegyen jár. Nagyon rendes, egyszerű, magamfajta emberek.

ZORRO *(Bertához)* A papírjait!

BERTA Elébb a magáét!

ZORRO *(meglóbálja a pisztolyát)* De tudja a rendet! BERTA

Inkább a zárat csináltassa meg. Rám fog-nak nyitogatni. *(Méltósággal kivonul Zorroval a nyomában)*

SALA *(mentegetőzve)* Nélküled rémes.

LILI Kétszer tartottak házkutatást.

CHARLES Egy új világban a félreértések elkerül-hetetlenek.

LILI A szekrényeket fölfeszítik, pedig már minden kulcsot gondosan bennhagyok a zárban.

CHARLES Zorro mindent elrendez.

LILI Salinak is szerez állást?

CHARLES *(szemrehányóan)* Megint elbocsátottak? SALA Az én időmben így mentek a kacskaringók,

most meg *(mutatja)* elrendelték az egyszerűsítést.

A régire tévedt a kezem.

CHARLES Fejlődésképtelen.

SALA *(szomorúan)* Szerettem volna minél több embert megtanítani az olvasásra, hisz neked új közönség kell.

ZORRO *(be)* Pár nap múlva elmegy.

CHARLES És addig?

ZORRO *(barátságosan, de önérvényesen)* Ilyen jó papírok esetén nem önkényeskedhetünk. Ha itt zavarná-nak, visszaugrunk a nyaralóba.

LILI *(dühösen)* Az a legokosabb. A közelemben úgy-sem tud dolgozni.

CHARLES Egy hónapja szórtam a hamvait a tengerbe annak az utálatos költőnek. *(Zorrohoz)* Te se szívesen hagynád magára a feleségedet.

ZORRO Mindent a darabunkért. *(Kicsit elbizonytalanodik)*

Nagyszerű asszony. Tud várni.

CHARLES *(Lilihez)* Különben sem maradhattok ki belőle.

Ugyanis hármunkról fog szólni.

SALA Szerinted mi alkalmas ... tárgynak számítunk? LILI

Talán előleget is kaptál az életünkre?

CHARLES Egyelőre csak a múltunkról van szó. LILI

Neked minden meghaladott.

CHARLES Hogy újra kezdjük.

LILI A szenvedéseink, a boldogságunk csakis ránk tartozik.

Magunknak kínlódtuk ki.

CHARLES (*duzzogva*) Ha nem akard a darabot, a Kutycskád ezentúl kizárólag a mancsokkád nyalogatja egész álló nap, és semmi köze sem lesz az irodalomhoz. (*Komolyan, de némi hamis pátozzsal*) A távolság megtanított rá, az érzéseim olyan erősek, hogy már nem számít, mi történik, mit teszel velem.

LILI (*megsimogatja*) Zsaroló.

ZORRO Mozgalmunk legnagyobb költőjének élete a leglelkesítőbb közülük.

CHARLES Mindaz, ami értékes bennem, Lilitól származik. Ő az én érzékenységem. Az ujjam, a szemem, a bőröm. Ha esőről írtam, ha felmosórongyról, ha kiscicáról, mindig benne voltál; a tárgyakat te tetted elvénné, bennük téged fogtalak, miattad haragudtam rájuk. Ünnepeltelek és átkoztalak minden kavicsban, amelyet megfogtál — helyettem. (*Zorrohoz*) Én teremtettem, az én vágyamból született újra. Elviselt engem, a verseimet és a kibíratatlanságomat — még most is képes vagyok elhinni. (*Lilihez*) Lehetetlen, hogy ne vállaljuk egymást mindenki előtt.

LILI Ahhoz az kell, hogy csak egymáséi legyünk, egy-más számára, felnötteken.

CHARLES Megmondta Sala, nélküled belepett volna az eluntság, elcsendesítene a jól fűtött iroda. Eddig életünkben csináltunk művészetet. Most megmutatjuk, a művészet a teljes élet.

LILI Mást használj drapériának az alkalmi csendéleteidhez.

CHARLES (*dühösen*) Neked a valóság túl közönséges, igaz? Fogalmad sincs róla, hogy hetek óta megvadult, felheccelt kritikus patkányok uszítanak ellenem. „A régi rendszer mocskában henterég.” Az életünket akarják kikezdeni.

LILI Sala szerint az élet csak úgy történik velünk, mi meg kényelemből vagy büszkeségből rámondjuk, hogy magunk vállaltuk. Nem szegyenkezés dolga ez, csak féltelek.

CHARLES Nem hiszel bennem?

LILI Ha együtt vagyunk, mindent megpróbálhatsz velem, Kutyakölyköm.

CHARLES A darab talán úgy kezdődhetne, mint az élet.

SALA Az kicsit unalmas, attól félek.

Függőny

Második kép

Másnap, ugyanott. Fanni, Zorro fiatal és szemrevaló felesége odaadással bámulja a szalon berendezését, tapogatja a bútorokat. Elég jól öltözött, de nem tudja, mi fán terem az ízlés. Zorro ideges, bármikor beléehetnek a háziak

FANNI (*a kárpitot simogatja*) Na ugye, hogy van olyan kárpit, ami nem fákul!

ZORRO Ertsd meg végre, disznóság aprópénzre váltani a kitüntetéseimet.

FANNI És az hogy van, hogy a mi forradalmunknak ez a ... Hogy szoktad mondani? Mint az a cigaretta. Na, lantosa már azelőtt villában élt? Van egy bagód?

ZORRO Azt hiszem, a szalonban nem szabad dohányozni.

FANNI (*gúnyosan*) „Dohányozni!” És egyáltalán. Minden komoly ember támogat egy bicikliversenyzőt vagy egy költőt, de te nem ismeresz mértéket. Én nem szoltam soha a könyvek miatt, pedig igazán nem futotta rá. A többi barátod kocsmázott, ez se olcsóbb, legalább velünk voltál. De ez a „Karli így meg úgy, ez a szülő Karlinak lesz” elapasztja az idegeimet.

ZORRO Karli volt és marad forradalmi korunk legnagyobb és legtehetségesebb alkotója. (Állító *formában*) Tudod, ki mondja ezt.

FANNI Ha így mondod. Szerelmes darab lesz legalább?

ZORRO Ha rajtam múlik. Kazli életéről szól.

FANNI A színpadra királyok valók ... Még ha le is

fejeztünk közülük néhányat. És hogyan kerülne egy ilyen unalmas költőre olyan feszes, csillogó ruha? ZORRO Haza is mehatsz. Amügy se biztos, hogy örül-

nek, ha itt találunk.

FANNI A parancsnok feleségének látogatása megtiszteltetés.

SALA (*kabátban be*) Attól félttem, elkéstem. Szép jó napot.

FANNI Fél órája várjuk.

ZORRO Ő csak Karli barátja.

FANNI Maga is ezek miatt a versek miatt jött?

SALA Itt lakom... Már amennyire biztos lehet az ilyesmiben az ember. Ugyebár az ezredes néptárs nevéhez van szerencsém? (*Miközben leveszi a kabát-ját*) Akkor hát önnek is köszönettel tartozom az állásomért.

ZORRO Semmi hálálkodás. Mindenkinnek biztosítjuk a lehetőséget a bekapcsolódásra. Milyen a hangulat a löversenypályán?

SALA (*stréber*) Kötűnő. Bár elég nehéz a magamfajta nagy darab ellenőrnök beférkőznie az icipici zsokek aprócska bizalmába. Az az érzésem, éhínségtől tartanak.

ZORRO Marhaság. Hát nem hallották a bejelentést a húsról?

SALA Épp emiatt... Hogy majd a versenylovakból lesz az a finom lóvirslis ... (*Merengve*) tormával, mustárral.

ZORRO Éhínség nincs, és nem is lesz.

SALA Ahogy tetszik parancsolni.

CHARLES (*az estélyi ruhás Lilivel karon fogva be*) Hahó!

ZORRO (*Fannihoz*) Hát ez ő! A mi költőnk!

CHARLES Csodálatos dolog, ha egy házaspár ennyire szereti az új művészetet. (*Lilihez, halkan*) Adj kezet! (*Lili a balt nyújtja*) A jobb mancsodat, ha lehetne.

Lili és Fanni kezét ráz

LILI (*Zorrohoz*) Ennyi fáradsággal a gyerekeket is elhozhatta volna.

FANNI (*színtén ellenségesen*) Maga is szerepelni fog? Csak mert hogy maskarába bújt.

LILI Ebben ismerkedtem meg Karlival. Egyébként csalódni fog, kedvesem. A mutatványunk elmarad.

CHARLES (*sóhajt*) Le kell mára szerelnem a fejem. Hatvan tagot vettünk fel a Szövetségbe. Hemzseg a káposztabokrok alja az új tehetségektől. De van valami lenyűgöző akarás és életismeret ezekben a leszerelt frontarcosokban.

LILI Szeretem, ha a versekben az akarat izommunkája érvényesül.

SALA Rettenetes lehet ennyi ember munkáját átolvasni.

CHARLES Arra nem jutna időm. Szerencsére ajánlották őket.

FANNI (*Zorronak*) Mindig ez van, ha szórakozást ígérsz.

ZORRO A feleségem annyira készült ... Talán mégis megpróbálhatnátok.

LILI (*szigorúan*) Karli kíméltre szorul.

CHARLES Én sosem vagyok fáradt! (*Fannihoz, gúny nélkül*) Csak a maga kedvéért, hiszen szeretnünk kell azokat, akik szeretik, akiknek kellenek a verseink. Hát akkor (*mindenki zavarban van*) ki mit képzelsz a nyitó jelenetbe? (*Kínos hallgatás*)

SALA Talán ülve... (*Valamennyien helyet foglalnak a bal oldali beugróban*)

ZORRO (*eleinte zavarban*) A feleségemmel sokat beszélünk erről. A legfontosabb ugyebár a fegyelem, az összevisszaság felszámolása. Olyan ez, mint a had-műveleti terv. Kell egy parancsnok. (*Charles felé fordul*) Ez te vagy.

LILI A politikai biztos is adott.

ZORRO Hozzászólásokat később. Most a főcsapás irányát adjuk meg. Először felvonulás, előcsatározás, az ellenfél gyengéinek kipuhatolása, a derékhad mozgatása, összpontosított főcsapás ... vagyis eszmeileg

helyes érvek, üldözés *(figyelmeztetőleg fölemeli az ujját)* szétszóródás nélkül.

CHARLES *(nem tudja eldönteni, nevéssen-e)* Hihetelen!

ZORRO *(megkönnyebbül, nem égett le a felesége és új ismerősei előtt)* Mindig mondom Fanniomak, a vén Clausewitz tábornok akárhol beválik.

LILI Az ki?

SALA Könnyű porosz bulvárdarabok szerzője.

CHARLES Jó, de mégis miről szóljon?

ZORRO *(meglepetten)* Az életéről, nem?

CHARLES Én is csak megszülettem, egyébként átkozottul nyomorult helyen.

ZORRO Ki nem?

FANNI Mindenkinek elege van a pofonokból. a fagyoskodásból, az éhezésemből.

CHARLES Nem is erre kaptunk előleget. Hanem a élet legjobb oldalát népszerűsítjük: a szerelmet *(Lili felé fordul), mely képes önmagunk megváltoztatására.*

FANNI Szerelem ... Ahhoz mindenki ért.

ZORRO *Ne szólj bele. (Zavarban)* Bár a felségem az ilyesmiben kiismeri magát.

CHARLES A színházban majd megettek, annyira lelkesedtek az ötletért. A szerelmet kell megszerettetnünk.

LILI Szerelm nélkül a szép ruhát sem élvezzi az ember, a zenét se ...

FANNI Mondtam, hogy hozzátartozik a jóléthez. CHARLES Magának nem hiányzik Zorro, ha távol van?

FANNI Nem kocsimázik, rendes ember. Persze több a dolog ... És hát néha elbizonytalanodom.

CHARLES A szerelmes egyre a másikkal igazodna. Ha rá gondol, biztonságot kap. És te, Zorro, nem kívánnál-e belelátni Fanniba?

ZORRO Feltéve, hogy az van benne, amit kívánnak.

CHARLES Aki szerelmes, az biztos ebben.

SALA És ha téved is, megérte.

CHARLES *(Fannihoz)* És maga?

FANNI Néha álmodtam efélett.

CHARLES A szerelem létfeltétel, csak nem veszitek észre, akárcsak a gravitációt. A föld oda hajlik, hozzád hogy jobban hallja a szerelmes szavát, nem áll-hat ellen ellen a vonzásnak, megszűnnek a távolságok. A szerelem önmagunk elfogadtatása, hogy elfogad-hassuk önmagunkat. *(Fanni felé)* Ha szeretsz, velem vagy, érzem, létezel, mindig, mindenütt, minden körülmények közt. *(Lilihez)* Nem fordulhatsz ellenem, soha, akármilyen igazságtalan vagy kegyetlen lennék. Mert az vagyok. Szégyellem is. És ha nem szeretlek, nem viselhetem el magamat.

SALA Megint fenyegetőzől?

CHARLES *(nem hagyja zavartatni magát)* A legkisebb habozás, minden változás főbenjáró bűn. Árulás. A szerelem tartós, állandó, mint a kivételt nem ismerő természetörvény. A szerelem a velem vagy ellenem kérdése.

ZORRO Mondtam, hogy remek darabunk lesz. FANNI *(elérzékenyedve)* Ekkora tehetséggel a Forradalmi Kiskátét is írhatta volna.

BERTA *(belép, fűtőrészeve, munkaköpenyből készült pongyolában)*

CHARLES Mit keres ez itt már megint?

BERTA Háromtól enyém a fürdőszoba. *(Zorrora és Fannira mutat, leleplezően)* Maguknál már gyülekezés is megvalósul?

SALA Ártatlan mulatság.

ZORRO Egy jelenetet alakítunk ki.

BERTA Az ilyesmihez engedély kell. A mutatóványok mindig veszélyesek. Elszabadul a tigrincs, vagy le-esik valaki.

FANNI *(Zorrohoz)* Mindenki beleszólhat?

BERTA Ha tényleg játszanak, azért megnézném.

LILI *(félhangosan, Zorrohoz)* Mikor szabadít meg ettől a poloskától?

CHARLES Ha neki tetszik, az új közönség is elégedett lesz.

SALA Mindig igényes nézőt képzeljünk magunknak.

BERTA Már akkor is volt itt poloska, amikor beköltöztem. Takaríthatna tisztességesen! *(Kényelembe helyezi magát)*

CHARLES A megismerkedésünkkel kezdjük. Minden addigi legfeljebb titkos készülődés. Hol az a frakk? Egész jól állt, kár volt félretenni.

LILI Azt mondtam volna? *(A szekrényhez lép, kivész egy zöld frakkot)* Remélem, mostanra kihíztad. CHARLES *(kikapja a kezéből)* Biztosan rám megy. *(Fölvesszi)*

BERTA *(vihog)* Egy nagy levelibéka.

FANNI Szerintem eredeti.

LILI Mit fognak ezek ebből érteni? Akkoriban persze én is fiatalabb voltam. *(Kiszalad a fürdőszobába, hogy „megfiatalítsa” magát)*

Charles leoltja a szalon oldalvilágítását, csak közepén marad fény. A szalon közepe szolgál a betétjelenetek-ben színpadként. Charles eltűnik egy fotelben

FANNI Az lesz a színpad?

SALA Kár, hogy takarékoskodnak az árammal. BERTA Ugyan. A nagyságának nem fűlik a foga a portörléshez. *(Fölpattan, porrongyot vesz elő a ponyrolójából, fölmászik az asztalra, és gyors mozdulatokkal törölgeti az égőket)*

A színpad közepe megvilágosodik. Lili megfiatalodva, üveg pezsgővel be

FANNI Nem iszunk szeszes alkoholt.

ZORRO Pszt. Ezek most eljártsszák.

LILI *(egy darabig zavartan ácsorog, míg Berta a helyére megy. Nem látja Charles)* Hová bűjt?

CHARLES *(a fotelből kinyújtja a kezét, és meglengeti. Ülve marad, később Lili felé fordítja a fotelt)* Itt talál, ha akar.

LILI *(még mindig zavarban, részben az „eljárás” hatására, részben mert eredetileg is bizonytalan volt)* Nem is reméltem, hogy elfogadja a meghívást. CHARLES *(a Charlesból látható kéz vádlón egy festményre mutat)* Nem reméltem, hogy unalmas zöld-séget tart a falon.

LILI Nekem azt mondták, nagyon kifejező. *(Kínos hallgatás)* Inkább a verseiről beszéljünk, abban nyilván egyetértünk.

CHARLES Inkább ne.

LILI Akkor nem is költő maga.

CHARLES Az előbb itt egy úrféle lelkesedett érte, kissé pedánsan. Aztán kiderült róla, szövet-nagykereskedő. Az ilyesmi lehangoló.

LILI *(még kiesve a szerepből)* Kupecet mondtál. CHARLES *(Sala felé)* Bocsánat. Ijesztő, ha egy kupec kezd rajongani a verseimért. És van képe jobban érteni a szerzőnél.

LILI Sajnálom, de nekem is tetszenek.

CHARLES Egy sort, egy képet sem tudna felidézni tőlem.

LILI Hát ... felhőkarcolók hajladoztak, nem? Bevallom, csak a hangulat maradt meg. Bekent valami elviselhetetlen, fojtó mázzal, aztán mielőtt megfulladtam volna, megrepesztette.

FANNI Szép kis szórakozás.

CHARLES Furcsa ... Maga lenne az az ismeretlen, aki után a szavaim vágyódnak?

LILI Ez természetes.

CHARLES Maga először szédít, aztán hódít. Megszokta, ugye?

LILI Csak azt hittem, szívesen enne valami meleget ilyenkor.

CHARLES Az ostobák elképzeléseiben a költő, különösen, ha a népből való, boldog lihegéssel fogadja, ha a maradékból löknek neki.

LILI Ugyan már. Mi magától szeretnénk szívességet kérni. Ha hozzájárulhatnánk ... Ha bennünket bízza meg a kötete kiadásával, a férjem megtiszteltetés-nek venné.

ZORRO *(közbekiált)* Férje?

CHARLES *(Zorronak)* A fenébe!

LILI (*Zorronak és az eredeti szöveg szerint Charles-nak*) Ne sértődjék meg, szolid üzlet. A nyereségen osztozunk ... Magára bizzuk, milyen arányban.

CHARLES (*dühös*) Nyereség, rajtam! Erre iszunk! (*Föl-kelek, kikapja Lili kezéből az üveget, kirántja a dugót, és két kristályvázába tölt. Iszik*) Óhajt másra is használni?

LILI Figyeljen rám... Ilyet nem hall tőlem többé. Maga fölolvastott abban a rémes, büdös teremben. És rádöbbsentett, eddig nem léteztem. És ezután, ha ... Ugyan, ilyen csodát csak egyszer tehet.

CHARLES De nem csak magával.

LILI (*sértetten*) Ha püpos kritikusk lennék, most a csillárom körül röpdősne a gyönyörtől.

CHARLES Az úriasszonyok a kritikuskoknál is rosszabbak.

LILI Maga meg a verseinél. Kár.

CHARLES Maga tehet róla. Zavaróan szép. Magára pillantottam: a szív kihűlt motorja újra járt.

LILI Szépen kérem ... Hallgasson végig legalább. Tanulnom kellene. Hogy képes legyek kibűjni ebből a dédelgetett hazugság- és kényeztetésburokból. Hogy megvallhassam, amit az élettől remélek. Én üresség-ben lakom. És most meghallottam egy hangot.

CHARLES Mindenki megértésről képzelődik.

LILI Csak tőrje, hogy tisztél.

CHARLES Most is a férje nevében beszél?

LILI Ót hagyjuk ki ebből!

CHARLES (*elunja az úriasszonytempót*) Tartsa meg. (*Kirohan a szobából. Lili bánatosan néz a többiek-re. Charles visszaszalad. Hisztérikusan*) Bolond vagyok ... Ostoba vagyok ... Könyörülj rajtam. Azokat bántom, akiktől azt várom, hogy szeressenek. (*Papi-rost húz elő a zsebéből*) Nézze, ezeket a zsebemben találtam. Ha már annyira foglalkoztatja, amit irkálók.

LILI (*a többiek felé, miközben visszakapcsolja az oldaltáviróvezetést*) Másnap hajnalban már ott téblábolt nálunk, vajon tetszettek-e.

CHARLES (*akinek sohasem elég a dicséretből*) Né-hány udvarias szóval fizettek ki, mint számlát a pincérnek.

LILI Lenyűgöztek. Képtelenség, hogy ne tetsszen, ami tőle, belőle jön. Megállíthatatlanul összebarátkoztunk. Nehezen szánta magát a hazamenésre, egyre marasztaltuk, a végén nálunk aludt. Hozzánk költözött. FANNI Magának ez már a második házassága? LILI (*zavartan*) Ugyan mért lenne?

ZORRO Nem értem.

CHARLES Hiszen Sala a férje.

ZORRO És ti hárman ... Hát így együtt. (*Fanni felé*) Hogy kell ezt mondani?

CHARLES Hiszen épp erről van szó.

FANNI Ez már mégis mindennek a teteje!

BERTA (*Salára és Lilire mutat*) A, nincs ezek között semmi. Én aztán tudnám.

LILI Rohadt kis kém.

BERTA Inkább örülne, hogy jóra használom a szemem és a fülem. Ha valakiről nem tudnánk mindent, az már ez okból is gyanús lenne.

ZORRO Állj! Ezt ki kell vizsgálni. Szóval itt kereszt-be ... vagy hogy mondjam?

SALA A háromszög kifejezést javasolnám.

FANNI Menjünk innen!

ZORRO (*háromszöget rajzol a levegőbe*) És erről szól a darab?

FANNI Ezekkel ne közösködj!

ZORRO De édesem, a mi világunkban nincs többé helye önzésnek. A legmeglepőbb összeállításokra lesz szükségünk. Hallottad te is annak a tudósnak az előadását a nők biológiájáról. A kimagasló hímek esetében több nőstény szükséges ... Ledönteni ... minden elkülönülést. Aki különbözik, nem közülünk való. Mi semmi magánt nem ismerhetünk. (*Lelkesen megragadja Charles kezét, majd Saláét is*)

FANNI (*Lilihez, inkább kíváncsian, mintha ganajtűró bogártól tudakozódna*) Maga mégiscsak nő. Hogy lehet ezt kibírni?

LILI Szerencsénk volt. Mindannyian ugyanannak az ellenállhatatlan erőnek engedelmességtünk. És a legfontosabb : nem akartuk egymást bántani.

CHARLES Szerettük egymást Lilivel, Sala testvér is szeretett bennünket, így hát (*meglepődve*) egymás közt sosem beszélünk meg erről. Vannak egymásnak teremtett emberek.

SALA Ti tényleg őszinte darabot akartok?

LILI (*idegesen*) Minden így történt, nem?

SALA Amikor a felolvasóestje után Karli beállított ide, épp távozóban voltam. (*Charleshoz*) Te az az-napi vacsorameghívásaiddal dicsekedtél, meg hogy a kikötői hering az izlelőbimbók végzetasszonya.

CHARLES Most is ez a véleményem. (*Nevet*) És megkérdeztem, ismered-e ,a háziasszonyt.

SALA (*leoltja az oldaltáviróvezetést, a többiek Charlest kivéve félrehúzódnak*) Lehet egy nő ismerni?

CHARLES (*lelkesen*) Érzem, izgalmas nő. Energikus és fölséges. Elérhetetlennek akar mutatkozni. Talán szerencsétlen is emiatt, olyan, akit nem lehet ki-hagyni.

SALA Minden útjába akadóval ilyen nyílt?

CHARLES Egyetlen dologban vagyok bátor: kimondom, amit érzek.

SALA A legritkább merészség manapság. Számomra az élet titkolódzóbb, szemérmesebb. A lehántott érzés, a meztelen kapcsolat csak újabb rejtélyek ruhája. Butaságnak tarthatja, de maga is, a verseiben mintha körkörös titkokkal viaskodna.

CHARLES (*gyanakodva végigméri*) Maga művészféle? SALA Isten őrizz. Afféle kereskedő. Apám bosszújából.

CHARLES (*agresszíven*) A szegyetelen gazdag számomra gusztusosabb. Maga persze azt hiszi, meg-vehetnek egy vacsorával.

SALA (*tárgyilagosan*) Dehogy. Hiszen maga a házi-asszonyt készül felfalni.

CHARLES A nők, az nekem nem gond. Úriasszonyok a legkevésbé. (*Ismét dühösen*) Azt hiszi, mert meg-látott valamit a verseimben, már kiismeri magát bennem?

SALA Az emberek néha egyszerűbbek, mint műveik. Lili majd a férjéről beszél, és érezteti, az az ember már nem számít. Azt mondja, neki olyasvalaki kell, aki vezet, sodorja. Engedelmeskedni akar, csak büszkeségből titkolja. Aztán engedelmes lesz, állandóan.

CHARLES Vagyis kolonc. Furcsa férj, aki túri.

SALA (*nevetve*) Férj ... Azt hittem, a dinamikus költészet nem ismeri ezt a szót. (*Visszakapcsolja a fényt*) Nem is tévedtem. Mindenesetre magatokra hagyta-lak.

ZORRO Ez most nagyvonalúság ... vagy hülyeség? BERTA Megértem, hogy elege volt a feleségéből. De mért nem hagyta ott végképp?

SALA Egyikünk sem állhatott ellen Karlinak. Láttam Lili megbűvölt tekintetét. Azt reméltem, futó kalanddal megűszod, megűszom.

CHARLES Csakhogy én megjijedtem Lilitől.

SALA És így az érzelmek elmélyültek.

FANNI Ilyen malacságokat nem hallgatunk. (*Zorrohoz*) Te se. (Ki)

ZORRO (*utána indul*) Bocsássatok meg neki. Kicsit elmaradott, de fejlődőképes. Folytassátok csak. Folytatjuk.

Függöny

MASODIK FELVONÁS

Harmadik kép
Ugyanott, néhány nappal később

SALA (*a bal oldali beugróban olvas*) „Lili hozzálép, és megsimitja a haját.” (*Leengedi a kéziratot, méléz*) És én ebből semmit sem vettem észre? ! Talán drámai sűrítés.

BERTA (*be, Sala nem törődik vele. Berta zajt csap*) SALA (*barátságosan*) Már három óra?

BERTA (*megbántva*) Én csak a mosdó miatt járhatok itt keresztül?

SALA (*rejtett gúnnyal*) Nyilván a mai folytatásra tetszik kíváncsinnak lenni.

BERTA *(leül)* Szerintem disznóság ez a mutogatódsi. Persze akadnak népek, akik vevők az ilyesmire. Nem való maga ezek közé. Mit dong a Lilije körül? Olyan, mint részeg darázs szüretkor. Figyelem ám magat.

SALA *(rezignáltan, de némi félelemmel is)* Engem?

BERTA Ahhoz azért akad huncutsága, hogy jó időben kiüljön ide, nehogy lemaradjon, mikor a fürdőszobába megyek.

SALA Karli a szobámban dolgozik. Elnézést.

BERTA Azzal az ártatlanka Fannival, ugye?

SALA Karli úgy döntött, minden véleményt figyelem-be kell vennünk.

BERTA Nem rejtheti ám véka alá, amit gondol az ember a másiktól.

SALA *(egyértelműen)* Szomorú.

BERTA Csak ne legyen olyan tutyimutyi. Aki ebben a palotában nem tudja jól érezni magát, az meg sem érdemli. Ha még hinnék Istenben, először is pontosan ilyen lakást kérnék tőle.

SALA És aztán?

BERTA Hogy ne legyen még egy forradalom.

SALA *(őszintén)* De ez az egy, ez már nagyon elkelt.

BERTA Mutassa a kezét! *(Elkapja Sala kezét)* Milyen szép vékony. Kár. Nagy úr lehetett az azelőtti világban. De azért nem kellene félnie, ha akadna, aki rendszeren gondoskodik magáról. *(Ruhakéjét húz elő, elkapja Sala zakóját és keféli)*

CHARLES *(Fannival együtt középen be, megállnak a szalon közepén, és nem veszik észre Saláékát)*

Csak azért nem hagyom abba ezt a darabírást, mert

különbönbem nem láthatnánk egymást. Valahányszor

magára nézhetek, a szív kihűlt motorja újra jár. FANNI

Maguknak semmit sem jelent a hűség. CHARLES Ki mérheti a szerelmet esküvővel?

FANNI Azt hittem, egy költő a holddal van elfoglalva.

CHARLES „A” meg „M”. *(Finomkodó szavalást utánoz macskahangokkal)* Rég elunta ezt a sápadt égi barát. Az egyszerű ember annak örül, ha levakar-hatja a munka kormát, a meleg, tiszta szoba érdekli, olykor egy pohár bor mellett az örökkévalóság férőhelyeinek száma meg a ropogásra süített csirke.

FANNI En tárkonnyal csinálom. Vasárnap azt eszünk.

CHARLES Talán verset is írnod róla. De nem bírom ki addig.

(Észreveszi Saláékát) Ki hitte volna, hogy zavarhatunk.

SALA *(felugrik)* Igaz ez a Veslius-dolog?

BERTA Az ki?

CHARLES Ezek a friss tagkönyves, megbízható dalnoktársaim se tudták.

SALA Sokasodnak a jelek.

CHARLES Nézd, én idejében figyelmeztettem, hogy komolyságot várnak tőle, nem játszadozást, hold-fényt, gügyögést.

SALA Akkor is.

CHARLES Egy hülye véletlen. A vezetőségi negyedik órájában, az „egyebek” közt tárgyaltuk. Közben meg-sügták a lazacot, hát kimentem a büfébe. Lili olyan régen szeretett volna. Mire visszaértem, már meg-hozták a határozatot. Hogy alkalmatlan. És a titkár, az a seggfej azt követelte, hogy a határozat legyen egyhangú. Mivel nekünk egységben az erőnk. Ha sokat ellenkezek, még kevésbé tudok segíteni rajta.

LILI *(kabátban be. Nagyon lelkes)* Képzeljétek, Kutyulékok, lógtam a villamos lépcsőjén.

SALA *(ijedten)* Leeshettél volna!

LILI Taxi sehoh, a villamosba meg sehogy se fértem be.

Ezentúl mindig így utazom.

FANNI Magának ez szórakozás? A forradalom előtt az ütközőre kapaszkodtunk, mert nem tellett kisszakaszra sem.

LILI Mintha magam lennék a villamos. És blicceltem is. Az milyen izgalmas!

Zorro bejön, kézlendítéssel köszön

FANNI Az ilyen magatartás mozgalomellenes!

BERTA Ugyan már! Még van képük pénzt kérni eze-kért a heringeshordókért! Hiszen munkába küszködik rajta mindenki.

LILI *(észreveszi Charles komorságát)* Fáradt vagy, Kutyakölyköm?

CHARLES Alacsonyán hüznak a felhők. Beütöttem a fejem.

ZORRO Mindig csodállak titeket, művészeket. Úgy el tudtok fáradni, mintha aratásból jönnétek. Egy kis fegyelem elkelne nálatok is. És egyáltalán. Mi csak játszadozunk, miközben a darabot... *(nyomatékkal)* várják. Ami komolyságra kötelez.

CHARLES Az őszinteségnél többet nem adhatunk. A feleségedet is ez ragadta meg.

ZORRO *(Örülök. Fannához)* Nekem nem is szóltál.

(Charleshoz) Akkor is, a háromszög így üres. LILI Léha.

SALA A kínaiak szerint a szoba lényege az üresség, melyet a fal közbezárt.

ZORRO Maga ne okoskodjon. A kapcsolatot az teszi számunkra igazgá, hogy a magafajták elleni lázadásból született. Karli a szerelemmel fölzsabadítja Lili asszonyt a plütkrata érzelmi rabságából.

LILI Salát nem lehet basáskodó kalmárnak beállítani.

ZORRO A csatatér közepéről nem látni át a hadműveleteket.

CHARLES Na de öregem, te is tudod, hogy Sali tényleg nem

...

ZORRO Annál rosszabb a tényeknek. Tudjátok, ki mondta.

FANNI Különbönbem is hagyjuk ezt a ragaszkodást a tényekhez.

El akarja hitetni, hogy hónapokig járogatott volna ezekhez, és közben semmi sem volt maguk közt? Ez legfőljebb költészetnek megy el. *(Kis gondolkodás után)* Az se rossz persze.

CHARLES Mindjárt belátja. Vegyük a hatost. *(Eloltja az oldalsó lámpákat, és kimegy. Lili követi, a többiek elhelyezkednek oldalt. Charles zakó nélkül tér vissza. Oszlopnyi könyvet cipel, a legfelső kötetet az állával szorítja le, de a könyvek csak szét-hullanak. Charles káromkodva összeszedi és a kanapé mögé rejti az egészsét)* Lili!

LILI *(be)* Ha akar tölem valamit, nyugodtan bejöhet a szobámba. De inkább üvöltözik, mintsem hogy egy kis kopogással elismerje a maganélet formáságait.

CHARLES Ne civődjunk, jó?

LILI ünnepélyes fegyverszünet?

CHARLES *(elővarázsol egy kötetet)* Szent béke. Elkészült.

LILI *(nem nyúl érte)* Milyen gyorsak.

CHARLES Éz magánál az öröm? *(Fejét csóválja)*

LILI Túljátszott, gyerekes gesztusok nélkül képtelen meglenni? *(Kirobban)* Igenis, örülök. A legszívesebben összecsókolnám.

CHARLES De nem teszi.

LILI Ahogy kínálta ... Csupa dicsekvés.

CHARLES Legalább az ajánlást nézze meg. *(Kinyitja a kötetet)*

LILI *(bele se pillant. Megindultan idéz)* „Lilimnek, akinek minden eddigi és ezutáni versemet köszönöm.” Én köszönöm. *(Megcsókolja Charles az arcán)*

CHARLES Az utolsó pillanatban tettem be a nyomdással.

Sala nem is sejtí. Mit szól majd?

LILI Mit törödsz most azzal? *(Simulás)* Most már el-hiszem, hogy komolyan veszel. Hogy tényleg hozzám akarsz tartozni!

Charles elrántja magát, a körmét rájja

Csak ne rágná örökké a piszkos körmét.

CHARLES Elég a dresszírozásból.

LILI Hisz maga kért, szóljak mindig.

CHARLES Ha pedig kedvem tartja, falni fogok, ahogy menhelyi kölyökként megszoktam.

LILI Nem kellett volna most, ne haragudjon. De maga akart változni. Sala is helyeselte. *(Csönd)* Na, szóljon már, kérem. *(Felpaprikázva)* Begubózik itt, mintha legalábbis a szeretőm lenne.

CHARLES Kimondta végre. Hagyjuk. De nem... Ezek az üveg alatt tartott érzelmek, még ha kölcsönösek is ... beporosodnak.

LILI Az üveg elrepedhet, igaz?

CHARLES És szeretett Salánkra is tekintettel vagyunk.

(Meglóbálja a kötetet) Beköltöztem a házába, eszem a szakácsnője főztjét. Tapints a papírt! LILI Maga ragaszkodott a luxuskivitelhez, igaz? CHARLES Csodás szellő lengedez az ilyen ritka sorok

között. Pontosan, ahogy megmondta.

LILI (elgondolkozva) Alaposan ráfizet, Sala. Méltányosabb lett volna neki ajánlania. Néha tényleg azt hiszem, maga többet jelent az ő számára, mint nekem. Az ő helyében én sosem viselném el, ami kettőnk közt lehetett volna.

CHARLES Maga kisajátítana. Nem is tagadja.

LILI Az a nő, aki nem akar kizárólagosan magának, nem is szeret.

CHARLES Képtelenség két embert ... egyszerre szeretni?

LILI Ugyanúgy, azonos hullámokkal... nem. De Sala tényleg bolondul érted. Ha nem ismerném, félre is érteném. A vacsorák a kritikusoknak, amivel a sikeredet próbálta szervezni ...

CHARLES (bűszkén) A verseim maguknak szereznek híveket.

LILI A legmegdöbbentőbb az a tévedhetetlenség, ahogyan ért és értelmez téged.

CHARLES De te adsz értelmet a verseimnek. LILI

Akkor miért Salival törődsz?

CHARLES (meg akarja csókolni)

LILI (eltolja magától, a többiekhez) Akkor csókolóztunk először. Négy hónap, három nap után.

CHARLES Szikra érintés, addig sem tartott. Azt hittem, képzelődöm. Salit hallottad érkezni, kiküldtél, mint rossz vigjátékban a szeretőt.

LILI Már zavart volna, ha kettesben talál veled. (Ki-szól Salához) Itt jössz be.

Charles leül a többiek közé

SALA (főlkel, a színpadra áll) És mit mondtam? LILI

Elmesélted, hogy elkészült a kötet, hogy Karli elviharzott az automobiloddal, és eltűnt.

SALA (panaszosan) Nem lehet megszokni a gyerekségeit. Nyilván a városban cikázik, összetöri a sár-hányómat, és kiosztja különböző rangú-rendű barát-női közt az első példányokat. Ekkora listát írt össze. (Mutatja)

LILI A csibész!

SALA Meg fogsz bocsátani neki, ha elolvasad az ajánlást.

(Eljátssza, mintha átadna egy kötetet)

LILI (átveszi a képzelt könyvet) Annak örülök, hogy tőled kapom az első példányt. *Így tesz, mintha ki-nyitná* „Lilimnek, akinek minden eddigi és ezutáni versemet köszönöm.” Téged ez nem is zavar?

SALA Sok célzásomba tellett, míg rávezettem. De csak is a te neveddel kezdődhet ez a páratlan ...

LILI Kimélj meg a Karlinak szánt hozsannáidtól.

Egész beteges ez a rajongásod.

SALA Mindkettőnké természetes. Csak az enyém más-féle testet ilt.

LILI Közönséges vagy.

SALA Legfőljebb idéten a helyzetem. (Még egy könyv-átadást jelez) Írtam egy kis tanulmányt. Kalauz Karli kötetéhez.

LILI Ennyire fontos neked ez az ember?

SALA Nem ember: esemény.

LILI Udvari majomnak és ügyeletes megváltónak tartod.

SALA Utána rohantál volna a világ végére is, ha a felolvasóestje után nem költöztetem ide.

LILI (a többiekhez) Mielőtt összevesztünk volna, viszaszámfordált Karli. (Int neki, Karli fellép a „színpadra”) Nézze, Karli, Sala könyvet írt magáról!

CHARLES (elveszi a képzelt könyvet; Zorroék felé) A megrendüléstől megkukultam. És kinosan éreztem magam, hiszen Lilivel már nem állhatott meg a dolog.

LILI Sala ... csodállak!

SALA Ennél kedvesebb már sohasem lehetsz hozzám, sem számomra. Ha az ebéd sem hült ki, elégedettnék mondhatom magam. (Felveszi a korábban letett, valóságos kötetet, és visszaül a helyére) Hisz ez!...

LILI (Charleshoz) Te jöttél megint a függetlenségeddel, meg hogy miként akarunk mi megfosztani attól. (Ellágyulva) Már nagyon szerettem volna a bilincs-be verést.

CHARLES Ehelyett Sala testvér tökéletességéről zengedeztél. Erőszakosnak kellett volna lennem. Már az első este. Ahogy Sala sugallta.

LILI A varázs megtört volna, vagy ki sem alakul. CHARLES Telivásároltam virággal a szobám. Mind

hervadozott, mire megtaláltál. (Dühösen) Merthogy

a fogadásról nem lehetett elmaradnod.

LILI És a szabómat sem haragithattam magamra. Az is zseni.

CHARLES És hónapokig inkább jártál abba a hideg padlásszobámba, csak meg ne bánts Salát. Este meg újra találkoztunk itthon, és meg se beszélhettük, ami csoda nappal esett velünk. Ahányszor tüsszen-tettél, Sala kuncogott. De te, a felfázásaid ellenére tartottad magad a játékos szabályaihoz.

LILI És közben idehaza azok a furcsa éjjeli neszek. A végén kiderült, hogy Salí rejtegeti a nőit, persze a meleg szobájában.

BERTA Ez a tohonya?

SALA A férj miatt kellett dugdosnom. És csak egy volt. (Főlmutatja a könyvet, amelyet eddig elmélyülten lapozott) Ezúttal tényleg nem nekünk akar-ja adni az első példányt! (Lilihez) Az új kötet, mi meg a régi dolgokról fecsegünk.

CHARLES Nem is tudom, létezik-e ez a könyv. Ab-laktól ablakig küldözgettek, végre egy tegnaptelítettű rám emeli a szemüvegét, hogy azt mondja, visszatarított kötetre nincs kifizetés. Rohanak, a köteteim tényleg ott senyvednek a raktárban, mint vizsgálati foglyok, integetni is alig mertek a rácsan át.

LILI Először lecsökkentik a példányszámot, most meg szórakoznak veled. Ideje lenne véget vetni ennek. Írd meg, így nem csinálod tovább, elítéled ...

CHARLES Minden részellenkezésem, ha jogos is, az egészet vonná kétségbe.

ZORRO Most mért éppen rám nézel? Belekeveredett néhány hozzád méltatlan sor, nem? Ideje talán több elkötelezettséget mutatni. Ez a darabra is áll. Komolyságot a játszadozás helyett. Példaképet keres-nek, siess.

CHARLES Fordítsam szélnek a kópönyegem?

ZORRO Minek ezek az örökös asszonyhistóriák? Mért nem a hőstetteiddel foglalkozol? Hiszen ott álltál a rohamosztagosok élén.

SALA Hogy kéznél legyen, ha a királyi gárda mégis annyira izléstelen találna lenni, hogy ártatlanokat koncol föl.

CHARLES Semmiség. Mindenhová rohángasztam, ahonnan lövöldözés hallatszott.

LILI Minek? Hisz fegyvered sem volt.

CHARLES Fogalmam sincs róla.

LILI Beleolvastam Sala jegyzeteibe. A vén színésznője után koslatott egész idő alatt. Jobban is örültem, hogy Sala van mellettem. (Salának) Nagyon hiányoztál.

SALA El sem költöztem volna, ha nem kellemetlenkedsz Edit miatt. Igazán nem ártott senkinek.

LILI (dühösen) Mit tudtál vele annyit beszélni? Azt hittem, meghalok a félelemtől. Igazán bátor voltál, hogy visszajöttél a lövöldözésben.

SALA Akkorra már a svájciak meg a magyarok elismerték az Ideiglenes Bizottmányt. Biztos jel, ezek mindig eső után jelentkeznek.

LILI Sosem láttalak olyan lelkesnek.

SALA Utáltam a császárságot. És a forradalomtól joggal reméltem, hogy Karli minden verse megjelenhet. ZORRO Most mi bajuk? A cenzúrát megszüntettük. CHARLES A verseimet meg betiltjátok.

ZORO Ti költők, mindenem úgy meg tudtok sértődni.

CHARLES (Salához) Megnyugtattad aznap Lilit? LILI A

keresésemre akartam indulni. Visszatartott. ZORRO

(Charleshoz) Mint barátod, remélem hogy

e helyett a fanyalgás helyett beleváló forradalmárként jelensz majd meg előttünk.

A színpad elsötétül

Negyedik kép

Néhány nappal később. Újabb festmény helyén ásit a keret nyoma, egy másikat hatalmas fényképpel pótoltak, amelyen Karli egyenruhások társaságában mosolyog. Charles a kereveten fekszik, felöltözve, plédbe burkolva. Sala eteti, Fanni hőmérőt ráz

CHARLES Tulajdonképp nem is rossz dolog ez a cseppnyi influenza. Elvagyok Lili törődése nélkül is. Te jobban etetsz, maga meg, kedves Hajnali Mosoly, ide futkos, és jobban aggódik. Főlébem gomolyogtok, mint a fellegek, és egy fél óra múlva elszotok.

FANNI (*aggódva*) Miket mond?! Valamit be kellene vennie. SALA Az elveivel ellentétes. Attól fél, meggyógyulna. FANNI Egy kamilla mindenre használ. Tartanak? SALA Lili megmutatja.

FANNI (*fűntorogva*) Inkább nem zavarom. (Ki)

CHARLES (*halkan, fájdalmasan*) Ne szólj Lilinek, de azt hiszem, jobb lesz, ha keresek egy specialistát. (*Őszintén*) Búsulok, Kutyatestvér a Macskácska után.

SALA Búsulok, Kutyakölyök testvér a Macskácska után.

CHARLES Játékos éveit feledve a Macskácska egyre kevésbé bír a rossz képzeletével.

SALA (*az ajtó felé bök, ahol Fanni kiment*) Nem csoda, ha prűszköl.

CHARLES Ennyi év után kötelessége lenne tudni, hogy (4uk öt szeretem).

SALA Elhinné, ha nem lenne köztudott, mennyire utánad a kizárólagosság.

CHARLES Ez nektek viszony? Ő magasztal, én ásitok. SA A férjétől függünk mindannyian.

CHARLES Epp ezért hozom ezt a félreértett áldozatot. Zorro újabb szempontokat kap el valahol, mint én az influenzát. Ha átszabok végre egy jelenetet, arra meg Lili legyint, hogy hamisítás. Duzzog, és nélküle semminek, semminek nincs már értéke.

SALA Megint fölízgatod magad.

CHARLES (*belelovalja magát*) Egy hájfejű azt tanácsolta, írjak a földművesélet szépségéről. Vergiliusban van kereslet. Jambusban rendeli, hús százalék felárat ígérve. Mikor ráharaptam, szempontokat mert adni, ez, aki parasztot egyszer látott, mikor egy csülköt vett a nyaralójában. És ti is hátba támadtok, mikor ezzel a dilettáns hadfíval sem bírok.

SALA Adj két óra párbeszédes időtöltést, és felejtjük el. Ne ingereld. És Lilit se!

CHARLES Ez az én mozgalmam is! Nem fogok hazudni, és nem is tudom, ki tartana rá igényt.

SALA Az ábrándokhoz ragaszkodást nem mindig jutalmazták a fegyveres próféták.

CHARLES (*főlháborodva*) Az értetlenség szüli benned a félelmet, vagy a félelem az értetlenséget?

SALA Kenyérjegy és tartózkodási engedély nélkül te is megértenéd a világot.

CHARLES Mi? Megint elbocsátottak? Mibe kevered-tél?

SALA Ugyan. Az erkölcstelen versenylovakból virslit töltöttek. Nincs szükség zsokékra, és, bár engem is meglepett, zsokéellenőre sem.

CHARLES Jó, majd Zorro. Elintézem. Örökké ezek az elintéznivalók.

SALA Miattam ne fáradj. Legalább többet lehetek veletek.

CHARLES És ha levágják a lábad, majd kitalálok, tolókcocsiban praktikusabb.

ZORRO (*be*) Azt hittem, már javában próbáltok.

CHARLES Két hőmérőt is használok, mégis alig szabadulok meg egy-egy negyed foktól. De ha meggyógyulok, és valami rendes pénzhez is jutok, istenigazából nekilátunk.

ZORRO Ha valaki, én mindig védem a művészi függetlenségedet, de... Ne kelljen részletekbe mennem... (Sala felé bök) egy kivülálló előtt. Most már nagyon-nagyon sok múlik azon, mi kerül ki innen. (Pátosszal) Itt határidő van és felelős.

CHARLES Nekem akarjátok előírni, mit csináljak? ZORRO

Csak kérlek, vigyázz magadra. Ejtettek irodalmi vonalon is, úgy hallom, nem egy nagy nevet.

A bizalmat a legnehezebb megőrizni. Az olyan, mint a tisztí becület.

FANNI (*be*) Kész.

ZORRO (*meglepve*) Hát te? Azt hittem, nem jöhetsz a gyerekek miatt.

FANNI Szeretnek a szomszédban játszani.

CHARLES A bal tudómtól van... Találtak alatta egy... — ez a szakkifejezés — ne ijedjete meg, gócot.

ZORRO Akkor is figyelmeztetnem kell téged ... Meg-mondtam százszor, az ilyenfajta háromszögből, ha a fejünk tetejére állunk, sem hozunk ki többet száz-nyolcvan foknál.

CHARLES Nem rajtam múlik.

ZORRO Hát?

SALA (*figyelmeztetően*) Karli !

CHARLES Lili makacskodik.

ZORRO És az ő támogatása nélkül te képtelen vagy. Ismerem ezt a gyengédet. Na de nekem nem szoktak nemet mondani. (Fannihoz) Igaz, drágám? (Salához) Küldje be!

SALA (*megadó mozdulattal kimegy*)

CHARLES Nem fog idejönni.

ZORRO Két héten belül szépen gépelt kéziratot teszek a

Művész Színház igazgatói asztalára.

CHARLES Szegények tényleg nagyon várják.

SALA (*be, megdöbbenve*) Máris jön.

CHARLES (*Fannihoz*) Ugye ideje inhalálnom? De nem túl forró? És ugye nem hagy egyedül szenvedni? Zorrohoz Engem nem is láttál ! (Ki)

ZORRO Aztán nem eltűnni ! (Fanni Charles után megy, Sala maradna, Zorro egy kézműveléssel kiparancsolja, kényelembé helyezi magát a jobb oldali be-ugróban és rágyújt)

LILI (*be, szívatol*) Maga dohányzik? Akkor nyilván azt is megengedheti magának, hogy a saját házamban ihasson.

Zorro hallgat

Vagy ne érezzem magam többé itthon?

ZORRO Magán múlik.

LILI Meghagyja az engedelmeskedés szabadságát? ZORRO

(*főáll, nem barátságatlan*) Szívem szerint a barátságát kérném, ahogy munkatársak közt rendjénvaló. De beérem az együttműködésével.

LILI Nem én írom a darabot.

ZORRO De maga miatt nem halad.

LILI Semmi közöm a kátyúikhoz.

ZORRO (*közelebb lép*) Ellenségesen még izgalmasabb. LILI Már megint kezdi? Nem zavarja, hogy bármikor beléphet Karli?

ZORRO Ez nem szempont maguknál. Eléggé ismerem a darabjukat ... az életüket.

LILI Akkor tudhatná, hogy nem tűröm a pimaszságot. ZORRO Csak hogy köztünk van egy kapocs. Karli.

Mindketten segíteni akarunk rajta. Higgye el, nekem elmondhatatlanul sokat jelent, hogy egy ilyen nagy művészt akció közben figyelhetek.

LILI Ne koccogtassa az akváriumát.

ZORRO Érdekes. Ő azt szeretné, ha maga hagyná békén.

LILI Nem igaz.

ZORRO Szembesítést akar?

LILI Maga vállalni is szokott?

ZORRO Tehát nem meri megkérdezni. Jobb lenne, ha együttműködnénk. Az ő érdekében ... is.

LILI Én nagyon haragszom rá... valamiért. Mégis kérem, ha szereti, hagyja a maga útján járni. ZORRO

Elbizonytalanodott barátainktól nem tagadhatjuk meg a támogatást.

LILI Mi múlik rajtam? Én vállalom a múltunkat. Maguk kiárusítanak. Tessék. (Papírlapokat mutat) Leírtam mindent pontosan. Saját magát nem képes elviselni, az a baja.

ZORRO Végre valami írott anyag! Mutassa!

LILI Karli nem vállalja. (Elhúzza a papírokat)

ZORRO *(kiabál)* Gyertek be! Ha maga benne van, a többit rám bízhatja.

Charles, Fanni, Sala be

Semmi betegség, semmi kifogás! Lili jelenetét fog-játok próbálni. Ki kell hozzá?

LILI Csak Karli.

CHARLES Végül is ki írja itt a darabot?

ZORRO Majd kiderül. Csak fel kell olvasnod a szereped. Vagy túl nagy áldozat?

LILI Alig két hónapja történt. Emlékezni fogsz. *(Charles elveszi a papírokat, eleinte kellenélül olvassa majd a szerepét. Lili az elhelyezkedő „közönségnek” magyaráz, miközben lekapcsolja az oldalvilágítást)* Aznap is végigáztam a napfelkeltét a pékség előtt. A kenyér persze elfogyott. Nem tudom, hogy érzik meg mindig, mikor következem. Hazajövök, majd szétrobbanok ... te itt trónoltál, nagy halom konzerv közepette. *(Charles leül, Lili a szerep szerint folytatja)* Két hete nem láttunk.

CHARLES Az a rengeteg ember... Az ülések, úgy értem. Most a külön ellátmányért harcolunk a szövetségben.

LILI Ilyen szavakért érdemes volt megcsinálni a drágalátos forradalmadat.

Zorro felhőrdül

CHARLES *(fölpillant a papírból)* Ilyen megjegyzéseket még tőled se... Na jó... *(Olvas)* Indiai teát is kaptunk.

LILI Nem az ajándékaid hiányoztak.

CHARLES *(átéltében)* Azt hittem, jól elvagy Honoré néptárssal.

Zorro tiltakozásul füttyül, e név nem hangozhat el

...Azzal a... nincs kedvem kimondani a nevét . elhajlóval.

LILI Most jut eszedbe érzékenykedni? Fél éve szakítottunk.

CHARLES El akartam hitetni magammal. De nem sikerül.

LILI Letartóztatták hon ...

Zorro füttyül

CHARLES Mindig gyanúsnak tartottam.

LILI Gyanús alak, meglehet. A sorsa egy bűnösé.

Zorro füttyül

CHARLES Ok nélkül senkit se visznek el. *(Fölnéz, más hangon)* Én ilyet nem mondtam. LILI Dehogynem. Sala szerint a táborokban ...

Zorro füttyül

Sala is fél.

CHARLES Az fáj neki, hogy úgymond az érdekében eltávolodtál tőle.

LILI A túlérzékenysége költői. Senkiért se hagynám el.

CHARLES *(nem a papírról olvassa)* Úgy van. Mert sosem volt igazán a tiéd. Sem ő, sem más, akárhányszor próbálkoztál.

LILI *(eldönthetetlen, hogy az eredeti szöveget mond-já, vagy a pillanatnyi megbántottság beszél belőle)* Észre sem veszed már, amint elaljasodsz.

CHARLES Sosem számított köztünk, hogy ki merre... ZORRO

Hát most kell ez ide?

CHARLES Ez így volt.

ZORRO No de ez itt most művészet. Az pedig eltérés az élettől.

FANNI A mondás szerint költő csak szívből beszélő ember lehet.

CHARLES Sosem számított köztünk.

LILI Sosem? Azért még okozhat fájdalmat. Túl sokat jelentettünk egymás számára.

CHARLES Ezért ösztökéltél a szabadságra? Aztán mégsem tudtad elviselni a függetlenedést.

LILI Hogyan éreztem az összetartozást, ha felém se nézel? Ez gyenge és nőies dolog, ugyebár? Méltatlan. Szerinted. De nekem szükségem és jogom, hogy bármikor megfoghassam a kezem.

CHARLES Legalább ne leckéztetted volna a nők egyenjogúságáról. És még jó arcot kellett vágnom, vala-hányszor összehoztál *(füttyül)* ...azzal.

LILI A szabadság arra való, hogy mindig egymást válasszuk. Azt akartam, mindennap szeress belém. Hiszen csak akkor vagy képes élni, írni. Csak akkor nem érzed a világ korlátait. Sokszor sikerült. *(Sírással küszködve)* Hogyan lehetett meg nélkülem ennyi ideig.

CHARLES Hiszen könyörgök a szervezőknek, ne kelljen minden meghívásnak eleget tennem. ötvenkilenc felolvasás két hét alatt tizenkilenc városban. Este már csak hörgök. Minden második éjjel meg kivettem egy öntödébe, vagy egy tejgyárba. Mégse tagadhattam meg, munkásoknak, egyszerű emberek-nek, ingyen. Görcsöt kapott a kezem, annyit dedikáltam.

LILI Ünnepeztetted magad, s ha kijózanodsz, kurvázol.

CHARLES Régebben megértettél, megbocsátottál. LILI

Elviselni nehéz.

CHARLES Nem lehet együtt élni veled. Kár, hogy a különlet elviselhetetlen. *(Megsímítja Lili karját, aztán a kulcscsontját tapogatja)* Macskácskának ki kellene gömbölyödnie. Eljöhethetnél velem... A kormányzati nyaralóban fánkkal várnak.

LILI Ki helyett vinnél magaddal?

CHARLES Már el is felejtettem.

LILI *(mérgesen)* És Sala?

CHARLES A te nevedet se könnyű beiratni az utazási határozatba.

LILI *(fájdalmasan)* Nem törödsz már Kutyatestvérrrel. C~ pedig belehal, ha nem tartozhat hozzánk. Mit alkudozunk egymás boldogságáról, amikor már nem egymástól várjuk az örömet? Eredj, megfulladsz itt, menj az aktuálisoddal!

Charles mérgesen kifordul

Várj, pirítok kenyeret a kaviárhoz. Világosra, ahogy szereted... egyetlenem.

CHARLES *(más hangon)* Ma is elküldenél?

LILI Ma is elvinnél?

ZORRO Nem kellene ezek a hisztérikus dolgok. FANNI *(Zorrohoz)* Mit szólsz bele, ha képtelen vagy átérezni, mit jelent *(idéz)* „a végtelen vágyódás” ...valaki után. *(Lilihez)* Nagyon is megértem magát.

Lili felháborodva néz rá

SALA *(fényt ad. Zorrohoz)* Látja, nem idegen a mai közönségtől a darab.

ZORRO Mindenkit megbolondítanak a szabadossággal. LILI *(Fannihoz)* Engem ért meg? Maga??? Majd ak-

kor mondja, ha rájött, milyen hamar véget ér a gyönyör fesztiválja.

CHARLES És marad a test unalma.

LILI *(Charleshoz)* Inkább felelnél.

CHARLES Hagyjuk.

LILI Neked mindig könnyebb megsértődni, mint válaszolni.

CHARLES A Kutyácskád arra való, hogy legyen ki-nek füttyentened, igaz?

LILI Már nem hatok rád. És tudod, miért? Mert nem

éredkelsz. Akkor meg minek kínozzuk egymást? CHARLES

Mondd meg neki, Sala testvér, mennyire

igazságtalan!

SALA *(Zorro felé)* Megtehetném, de talán tapintatosabb, ha kimegyünk ebből a jelenetből.

CHARLES Ugyan, ez közügyünk. *(Lilihez)* Nehéz el-viselned engem, elismerem. De veled se bírná ki más. Számodra a feltétlenség az egyetlen elfogadható lehetőség.

LILI Olyan nagy áldozat minden este mellettem ülni?

CHARLES Minden áldott este? Elsősorban magamat kell elviselnem, napról napra. *(Próbál kilépni a veszekedésből)* Hát így éltünk, hol jól, hol rosszabbul. LILI Rosszabbul.
CHARLES Jól.
LILI És még rosszabbul. A hegek sokasodtak. Minden új fordulóval gyanakvóbbak lettünk.
CHARLES Minden békülés után kiszámíthatóbb lett, ami következik.
LILI Unalmasabb.
CHARLES Macskácska, hát lehet engem unni?

Lili vállat von

Tudod, hogy nálam nem számítottak a nők. Te mondtad, a buta test csak dolog. A baj az, hogy benned viszont mindenki iránt van szerelem. Én is csak egyetlen helyet foglalok benned. És ha meghalok vagy elkergetsz -- ugyanaz -- kilöksz, mint folyó a kavicsot. Te valóban megcsaltál minden kalandoddal. Arra is szántad. Pedig hogy igyekeztem . . . az evés, a kényelmetlen ruhák ...

LILI Megint elszámoltatsz?

CHARLES Te se fogsz engem. *(Kirohan)*

FANNI De Karli ! *(Utána fut)*

ZORRO De Fanni ! *(A felesége után iramodik)* LILI

Micsoda szemét!

SALA Melyikük?

LILI *(a tükörbe néz)* Ettől a fagyos krumplitól van.

Attól ráncosodom. Meg ezek a kis elszíneződések is ... Hogy meresztgetett ez a mézeskalács kanca.

Én sosem mertem volna egy harmadik jelenlétében. SALA *(nem éppen egyetértően)* Úgy emlékszel? LILI És Karli ! Ez az egész drágállatos „élethüség”

ennek a dögnek szól.

SALA Taktika.

LILI Szóval te is észrevetted.

SALA Van, aki csak neked játszik.

LILI Megaláz.

SALA Mindig másról beszélsz.

LILI Te meg mindig ugyanarról. *(Mebánja, amit mondott, megsimogatja Sala kezét)*

SALA Szeretlek, szerettelek, szeretni foglak ... akárkié vagy. Ámen.

LILI Hogy védte ez a tisztí szajha az érzelmek szabadságát!
SALA Ha volna is benne hajlandóság, Karli nem meri a férj miatt. Rá se néz.

LILI Kerülik egymás pillantását. Költők és asszonyok, mi megérezzük egymáson a hajlandóságot.

SALA Egy letartóztatási parancs is több bizonyítékot kíván, mint nálad a féltékenység.

LILI És te? Téged már nem zavar, hogy többre tart-ja egy duzzadt száj dadogós csodálatát, mint a te legméltatóbb tanulmányodat?

SALA Jó katona lennél. A gondolkodásod rendíthetetlenül Karlinál cövekel.

LILI Nélküle magunkról sem tudunk beszélni. SALA Megkerülhetnénk.

LILI Beleütközünk.

SALA *(lemondó hangon közli nem éppen új megállapítását)* Azért csak próbálkozunk.

LILI *(hosszan nézi, majd kedvesen)* Évek óta hajtogatod, nem szabadulhatsz a varázsától.

SALA Mindkettőnknek ez a baja. Lehet az érzés anynyira erős, hogy már ne számítson, ami történik? LILI Mit remélhetsz még tőlem?

SALA Hallottál arról a híres kísérletről, a nyáladzó kutyaival?

Egy ellenállhatatlanul vonzó ingerhez később esedékes kint társítanak. A kutya vágya meg-marad. A magunkfajta ostoba emberekre persze nem érvényes. *(Legyűnt)* Elvégre lehetetlen. Magunkkal szemben ... vele szemben . .

LILI Milyen lennél, ha egyszer eszedbe jutna egy nagyot toppantani? És hozzá azt mennydörögnéd: „A férjed vagyok!”

SALA Nevetséges. *(Kicsit toppant)*

LILI Ne csoszogj ... Toppants!

SALA *(megfogja a kezét)*

LILI Akarjuk mi ezt? Megint minden felkavarodik.

SALA Néha érzem, amint napról napra kis darabok halnak el a szívemből.

Lili megcsókolja, könyvedén

És ha újraélednek, csak jobban fájnak.

LILI Ne beszélj most ilyesmiről. Legalább ilyenkor ne.

(Csókolóznak)

BERTA *(be. A fürdőbe igyekeznek. Hosszan, felháborodva nézi őket)* Már a férjével is!

LILI *(megretten, eltolja Salát.)* Küldd el!

SALA *(esdve, Bertához)* Kérem szépen!

BERTA Három óra. Nekem jogom van ...

LILI Nekünk is maradt... Gyere! *(A meglepett Salába karol, és a szobájába húzza)*

Függöny

HARMADIK FELVONÁS

ötödik kép

Az eddig elegáns nappali átmeneti szállásra emlékeztet. A képek eltűntek, a nagy fénykép kivételével, amely össze van firkálva. Az asztalkákon mosatlan edények, csomagolópapír, ételmaradék. Sala a jelenet során időnként kenyérhéjra lel, azt rágcsálja. A jobb oldali beugróban egy ágy látható. A leghetetlenebb helyek is telezsúfolva könyvkupacokkal. Sala és Berta nagy nyögésekkel egy nyitott tábort vaságyat cipel be

SALA Inkább mégse a másik mellé.

A másik beugróba vonszolják az ágyat, Berta az útjába kerülő könyveket félrerúgja. Sala sziszeg. Elhelyezik az ágyat, Berta kritikusan szemléli művüket

BERTA Kár magának itt szorongania.

SALA Nálam az már nem függ a helytől. Mit szólna inkább a szép metszett tükörhöz?

BERTA Nem azért csináltam.

SALA Nagyon kedves. *(A szekrény mögül előhúzza a tükört)*

BERTA *(nézegeti magát a tükörben)* Bolond bámulja magát.

LILI *(be. Leccsap egy újságpapírba burkolt csomagot)* Tessék.

Két kiló krumpli, alig fagyott.

SALA Megint delfi porcelánt áldoztál a hasam oltárán?

LILI Csak egy ernyőt.

BERTA Esős évadban egy ernyőt tíz szem pityókáért!

LILI Napernyőt. Egyáltalán, maga mit ...

SALA Berta segít nekünk.

LILI *(végigméri a szoba állapotát)* Sikerrel. *(Dühösen)*

Megállapodtunk, a könyvek kint maradnak.

BERTA Én is ezt magyaráztam.

LILI Ez nem ok arra, hogy beleszóljon.

BERTA Ide a kendőmet, és nem kell elviselnünk egy-más pofáját.

SALA *(Lilinek)* Igazán, annyit fáradt.

LILI *(gyanakodóan)* Miféle kendő?

BERTA Az aranyrojtos.

LILI Az? Odalökted annak az éjszakának az emlékét, amikor a vállamra terítetted?

SALA *(mentegetőzve)* Sosem viseltem.

BERTA A megunt vackait is sajnálná tőlem? Jó lesz a tükör is. *(Hóna alá kapja, és indul kijelé)* Csak annyit mondok, sürgősen elhordani a kacsát, míg szépen vagyunk.

LILI *(körülnéz)* *Ügyes vagy,* Kutyaestvér.

SALA Igyekeztem.

LILI Kár, hogy a bútoroktól Karli ágya el se fér. Vagy már le is lépett?

SALA (összecsukott tábort ágyat húz elő Lili nagy ágya alól, és kinyitja) Valóban ragaszkodsz Karli maradásához? Vagy csak velem kettesben lenne túl szűkös?

LILI Bármelyikünk lemond a harmadikról, mindnyájunkat cserbenhagyja.

SALA (a saját ágya mellé helyezi a harmadik fekhelyet. Szégyenkezve) Nem is az összezártság... de a családás. Mindig elhítem magammal, hogy köztünk még, vagy újra ... végre. (Lilihez lép, a nyakát akarja megcsókolni. Megtorpan, elengedi, f áradt mozdulattal legyint)

LILI (barátságosan) Néha végigcsinálhatnád, amit el-kezdesz.

SALA (vádólón Lili nyakára mutat)

LILI (dühös és szomorú) Sejtettem, hogy ez lesz belőle. (Kis kézitükört kap elő, nézi magát) Egész megvörösödött.

SALA Arra sem érdemesítesz, hogy valami kifogást hazudj.

LILI A fejemre is eshetett volna az a rohadt polc. SALA Most kezdjük az alakoskodást?

LILI Látod, ebben is Karlinak van igaza. Minden magyarázat fölösleges. Talán ezért is bizik bennem. SALA Önhitt embernél ez könnyebb.

LILI Nem mindenki beképzelt, aki meggyőzőbb nálad.

SALA Mondd csak ki, ellenállhatatlan. Főleg, ha ön-magát kell rávennie valami kényelmes disznóságra. LILI Ha fontosnak tart, egyetlen, ellenállhatatlan vágy kerít hatalmába. Hogy hozzá tartozhassak.

SALA Sajnos, tényleg ilyen. (Odébb lök néhány könyvet) Ha egy főzélékért rajong, örökké azt annéd. LILI Te is érezted, élvezted, amint a leghervadtabb tárgyak egyszerre magukhoz tértek, meglódtak, le-begetek mellette.

SALA Itt próbálgon bűvészkedni.

LILI Ha ő úgy érzi, még az ólomkatonákat is balett-táncosnak hiszed.

SALA Ismered az ilyen táncok kínos következményeit. LILI Sosem képzeltem volna, hogy egyszer még ellene beszélsz. (Kinyitja a szekrényt) A kacatjaidat meddig őrizgessük?

SALA A Karli ruhái foglalják a helyet.

CHARLES (be) Megint nem fizettek. Ezek a semmiből kőpült segédszerkesztők tényleg összeesküdtek ellenem. (ünnepélyesen kihúzza a zsebéből egy te-keres zsineget) Viszont zsineget szereztem.

SALA Hogy sikerült?

CHARLES Fölismert az eladó kislány.

LILI (a berendezésre mutat) Na, hogy tetszik?

SALA (mutatja a berendezési tárgyakat) Ott szuszogunk mi. Én belül, ha megengeded. Már egyáltalán, ha itt akarsz aludni. (Elveszi a kötelet) Akasztáshoz sok. (Lilinek) Ha ráterítjük a lepedőket, leválaszt-hatjuk mindenkinek a maga részét.

LILI Hogy lehet mindenhez jó képet vágni, alkalmazkodni?

SALA Tudsz okosabbat?

LILI Régi vágyam egy szarítóban lakni. Legalább gyakorlom.

CHARLES Napokon belül elintéződik minden. (Köz-ben áthúzza az ágát a Lilié mellé)

LILI Ezt mégis hogy képzeled?

CHARLES Bergerhez fordultam. Azt mondták, ha visszatér, azonnal értesítik.

LILI (arrébb lökdösi Charles ágát)

SALA (főlemel egy újságot, amiből szalonnahej potyog ki) Berger nem tér vissza.

CHARLES Valami véletlen félreértés. Ti persze könnyen megfélelkeztek a lényegről.

LILI Mi csak pakolunk.

CHARLES úgy tesztek, mintha azokat a pófátlanságokat, a társadalmi igazságtalanságot nem utáltátok volna ti is.

LILI Szegény Karli. Már elvont ta... tetelek a mankói.

CHARLES Megkeresem Zorrot.

LILI Rászántad magad? Esetleg egyenest a lakásából jössz? Tőle van a selyemzsinór?

CHARLES Nem találtam otthon.

LILI De valakivel csak elbeszélgettél eddig? (Sziszegeve) Sala, kérlek, ez az ágy (a Charleséra mutat) fölösleges.

CHARLES Elküldenél? Hiszen csakis hozzátok tartozom.

Sala szöveget ver a falba, arra erősíti a zsineget, majd ráakasztja a lepedőket, elfüggönyözve fekhelyét

LILI Megkésétt felismerés.

CHARLES Hogyan ragaszkodhatsz ehhez az örökös bizonyításhoz? Nevetséges, ha meggondolom, hogy a Szövetségben az egyik fő vádpont ti vagytok ellenem. Hogy máig nem szakítottunk. És a verseimet is a fejemre idézték.

SALA Amelyek a forradalomra lelkesítettek.

CHARLES A saját költőtársaim

SALA Akiket te nyomtál a vezetőségbe.

CHARLES És pontatlanul idéztek. (Elgondolkodva) Az ő szájukból kicsit repedten hatott.

SALA Nem akartam elárulni neked ... azért nem rosszak. A forradalom végének megsejtése, a szorongás a palaszürke ég alatt, az szeniális. És persze kényelmetlen és zavaró azoknak, akiknek a ragyogó kékség ígéretes boltozata a kívánatos. És a kívánatos a való.

CHARLES Valamennyire őket is megértem. Az egyik gémkapoeszlábú meg is vallotta nekem: Magának, Karli, azt mondja, kultusza alakult ki. Nekünk küzdenünk kell a kultusz ellen.

LILI Hagyd már, úgyse tudsz szolgálni. őket se, senkit.

CHARLES A vers igenis legyen szolgál.

LILI A szédült vágyé.

CHARLES (kissé meggyőzve) Akkor hunyd be a szemed.

LILI (mérgesen) Fontosabb dolgunk is akad, mint veled játszani.

CHARLES Nincs fontosabb ilyenkor, mint időt találni a fölöslegesre. Kérlek!

LILI (remén?jkedve) De nem csapsz be. (Behunyja a szemt)

CHARLES „Asszonyom, találtam a zsebemben néhány kéziratot.”

SALA (Charleshoz szalad) Na, mutasd már!

CHARLES (kifordítja a zsebet, üres) Vegyetek ember-számba, akkor majd írok. Soha nem volt még ilye nehéz nekem, amióta csak úgy keresztülnéztek rajtam. Már el se kergetsz, én meg itt üyeskedek.;, hogy néha elkapjam, ellopjam a pillantásod. Azelőtt, ha kirúgták még biztam, bizhattam benne, hogy találkozunk. Ez rosszabb. Úgy látszik, csakugyan nagyon felnőttem. Mért fordulsz ellenem?

LILI Rettegttem, hogy elhagynak.

CHARLES És emiatt nem akarsz megtartani?

LILI Már elhagyta. Minden lehetséges és lehetetlen alkalommal. Ottfelejtesz, mintha gyerek lennél, futsz új játékszer után. (Salához, aki könyveket csapdos) Neked mi nem tetszik?

SALA Valakinek rakodnia is kell.

CHARLES Már nem érdekel, miket álmodok? LILI Oly messze ébredsz tőlem.

CHARLES Ha nem vagy velem, a percek ott rohad-nak meg a nyakamon; ha múlik az idő, nem tudom, mi végre.

LILI Én rég összetörtem ,az órát.

CHARLES Engedd (meg akarja csókolni, a nyakán észreveszi a foltot) ... Mi ez a nyakadon?

SALA Ráesett a polc. Örülünk kell, hogy nem ütötte agyon.

CHARLES (szégyenkezve) Én meg azt hittem... LILI (Salához) Berta botránnyat csap, ha az előszobát nem hozzuk rendbe.

SALA (morogva ki, becsapja az ajtót)

LILI Örjítő ez az összezártság!

CHARLES (értetlenül) Most mi ütött belétek? Még rendbe hozhatok mindent. Csak el kell hinned végre, hogy mindenkinél többet jelentesz.

LILI Az eszméidnél is?

CHARLES A kedvedért fantazmagóriának nevezem mindet. Undoknak.

LILI A verseidnél is fontosabbnak tartasz?

CHARLES A költészetem azonos veled.

LILI Mindig ugyanaz a nóta. Torkig vagyok. CHARLES Iszonyú úgy elválni, hogy szeret az ember valakit, és tudja, maga bűnös a válásban.

SALA (be)

LILI Valamit itt felejtettél?
SALA (*halkan, kifelé mutogatva*) Berta molesztál. LILI Mit finnyáskodsz? Mosakszik.
SALA Utoljára gyermekkoromban küldtek ki az elő-szobába, büntetésből. Vagy sétáljak az *utcán*? (*Csönd*) A jégesőben?
LILI Egy történettel tartozom. Berger, akinek a nevét jobb, ha elfelejtjük, a kinevezése után meghívott engem meg Karlit vacsorázni. És a második pohár után az asztalt verte, hogy ő jobban szeret, mint Karli.
SALA Macskácska ... mért nem tudsz hű lenni? Akár-kihez?
LILI (*őszintén*) Mit tehetek a könnyű természetem ellen? Én nem tapadok senkire, nem vagyok ragasztó.
SALA Tekintetek nem léteznek ... Úgyis csak számotokra léteznék. (*Eltűnik a lepedőfüggöny mögött*) LILI Odúba kényszerítenek. A barlangban mi is barlanglakók leszünk.
CHARLES Ugyan. Hamarosan küldöttséget menesztenek értem.
LILI Sala szerint a küldöttek olykor elvisznek, más-kor elhurcolnak. Mit akarnál még tőlem? Csak meg-szokott romokat láthatsz bennem. Hamarosan öreg-asszony leszek.
CHARLES Te nem nő vagy, hanem kivétel.' LILI És te? Te nem vagy az?
CHARLES Újrakezdjük.
LILI (*halkan*) Csak folytatjuk. (*Sala lakrésze felé mutat*) Légy rá tekintettel.
CHARLES Ugye megbocsátasz?
LILI Ne törődj azzal. Csak szeress, szeress!
SALA (*előbújik*) Bocsánat. Nincs nálad egy pulóver? LILI (*a szekrényből kiránt egy pulóvert*) Ha lehet, most találd meg a plédedet is! Ideje bizonyos együttélési szabályokat rögzítenünk. Ha már a tapintat nem elég ellenálló.
SALA Majd kopogtatok, mielőtt előmerészkednék. (*Meglengeneti a függőnyt*)
BERTA (*be*)
LILI Úristen, három óra!
BERTA A falakat szögelléssel rongálni tilos! LILI Foglalja már el a kádját! Kérem szépen. BERTA Verje a puha popóját a földre örömeiben, míg a többi szobát ki nem utalják. Akkor lesz majd csak forgalom.

Méltóságtelesen bevonul a fürdőbe, Sala visszahúzódik a függöny mögé, Lili zokog

CHARLES Lili drága. Hiszen nem állunk rosszul. A fölfüggesztésem próbaidőre szól. És végeredményben ... nem kívánnak lehetetlent. Ha egymásra találunk, semmi baj sem érhet.
LILI Ha elfogadnák is a megalázkodásodat ... bármelyikünkét ... vajon képesek leszünk-e önmagunkat elviselni?
CHARLES És így?
LILI Azt hiszem, rágyűjtanék.
CHARLES Te? Sali testvér, a gyűjtőd kellene! SALA (*a függönye mögül*) Hagyjatok békén.
LILI Ezt nem bírom tovább. És akkor mi lesz veletek? (*Str*)

A színpad elsötétül

Hatodik kép

A szalonban változatlanul elképesztő rendetlenség. Három vetetlen ágy, viszonylag egyenlő távolságban. Az elválasztó lepedőfüggönyök félig elhúzva. Lili ágyánál felirat: „AZ AGYAMRA TE SEM ÜLHETSZ!”

SALA (*a fürdőszobából*) Nem látta valaki a borotva-pengémet?
LILI Berta eddig csak a parfümömet lopta. SALA Borostásan mégsem állhatok Zorro elé. CHARLES Ugyse rád kíváncsi.
SALA (*borotvahabos képpel kihajol*) A te képed viszont szép sima. Lili, te árultad el a rejtékelyet?

LILI Undorító, ahogy mindent dugdosol az egyetlen barátod elé!
SALA Félsz, hogy Karli borostái összekaristolják a hamvas bőrdődet?
CHARLES Nem lehetne ezt máshol?
SALA Mégis, hol?
CHARLES (*magát biztatva*) Keveset beszélni, sokat bölintani. Látod, készülök.
SALA A megalázkodásra.
CHARLES Mindannyiunk helyett teszem. Ilyen az új-módi Krisztus, magára veszi mindenki megalkuvásait.
LILI Az eszedbe se jutna, hogy másnak még nehezebb. Mégis a virágmintás ruhámat kellett volna vennem, nem gondoljátok?
ZORRO (*Fannival karöltve be. Sala az egyik elválasztó lepedőbe keni arcáról a habot*) Jó napot minden-kinek.
LILI (*hangsúlyos, de vitathatatlan kedvességgel*) Igazán örülünk. Elnézést a rendetlenségért.
ZORRO Azt mi kérjük. Jön az ember, ahogy tud, a szolgálat kiszámíthatatlan úr (*Fannihoz*), igaz, arany-szívem?
FANNI Hogy itt mi van? ! (*Lilihez*) Maga állítólag él-hal Karliért, és mégis hagyja, hogy ilyen disznóóiban kelljen élnie?
LILI Beistállóztak.
FANNI Keríték valami vasvillát ... Ideje kiganajozni. (Ki)
ZORRO Az állandó rendrakás kispolgári pedantériára vall. Engem is zavarna persze, de tudom, a költők fölötté állnak az ilyesminek. Hanem hogy maga, Lili, nem keresett föl, amikor ilyen helyzetbe kerülnek, az igazán ... bánt.
LILI Milyen jó, hogy maga helyettünk is cselekszik. ZORRO Az utóbbi időben bizonyos félreértések adódtak.
SALA Előbb is rájöhetek volna.
ZORRO Vajon Karli belátta-e?
CHARLES Kikészített az a könyökvédős banda a Szövetségben. Nincs nekem más bajom.
ZORRO Hagyd a Szövetséget. A férgesét leráztuk a fáról.

Charles szájára szorított tenyérrel bólogat

És benned mindig bízunk. CHARLES A bizalom kölcsönös.
ZORRO Nem fogod kitalálni, ki dicsérte a kötetedet.

Charles bólogat

Már hallottad?
CHARLES Már nincs kitől. (*Tenyérét a szájára tapasztja*)
ZORRO (*Charles fülébe súg*)
CHARLES Hogyhogya olvasta? Hát nem zúzták be? ZORRO Nem vagyunk mi barbárok! Még azt is kije-lentette (*összpontosít, hiszen az ő idézésében nem tévedhetünk*): „A halhatatlanság raktározási kérdés.” SALA (*elkeseredve*) És Karlira egy örökkévalóságig fognak vigyázni?
LILI A mával törődjétek.
ZORRO A mának is eljön az ideje. Most a darabot kell eligazítanunk.
CHARLES (*csalódottságát leküzdvé*) Atgondoltam a javaslataidat. És azt hiszem, dramaturgiai szempontból is neked van igazad.
ZORRO Én igazán nem szóltam bele. Csak egyvalamire szeretném, ha figyelnél. Az új irányelvekre. CHARLES (*kétségbeesetten*) Megint kihoztak valamit?
(*Lelkesen, hogy jóvátegye*) Az biztos segít.
ZORRO Az egészséges erkölcsi érzület már rég igényelte.
CHARLES Ragyogó nyelvi fordulat.
ZORRO Csak idéztem.
LILI (*rémülten*) A családi élet megszilárdítására gondol.
ZORRO Az egyenjogúság téves értelmezése következtében az asszonyok a férjek fejére nőhettek volna. Még az én feleségem is egészen összezavarodott.

LILI Csak megérett benne a forradalom vetése.
CHARLES (*félre*) Jöhetne egy jó kis fagy.
ZORRO Hát nem kellemesebb vidám darabot írni példáulan boldog kapcsolatról, mint az eddigi nyúlódás? SALA Akkor én kimaradok?
ZORRO Minek került bele egyáltalán? (*Lilihez*) Karli férjként szereti majd magát.
CHARLES Nehezen tudom magam elé képzelni. ZORRO Ha ragaszkodsz a tényekhez, legjobb, ha összeházasodtok.
CHARLES Mármost velem? Vele?
SALA Felőlem nyugodtan.
ZORRO (*izléstelenül nevet*) Mért csak a magamfajta szenvedjen?
LILI Férjné! vagyok. Mielőtt mindenki megfedkezze erről.
ZORRO A Szövetség ezentúl kénytelen vizsgálni a tagok erkölcsi állapotát.
CHARLES Házasságlevél és tagsági nélkül nem kellene a verseim?
ZORRO A legszebb költemény a megbízható.
SALA Karli képtelen írni, ha egyre az ötlük az eszébe, hogy nem ugorhat be kedve szerint a kocsmába, nem mehet, amerre a... hajlandósága éppen vinné.
ZORRO Nem kell olyan komolyan venni a házasságot. Ebben ugyan nem vagyok szakértő, mert én remekül élek a feleségemmel, de Sala néptárs bizonyíthatja.
SALA Persze. A házasság nem számít. Legfőképpen a szerelem. Csak az lehet eszményi.
ZORRO Maga kit képvisel?
SALA (*csomagolni kezd*) Magamat.
ZORRO Akkor milyen alapon beszél? (*Charleshoz*) Úgy örülök, hogy minden jóra fordul.
LILI Rám ne számíts, Karli!
CHARLES Miben? Nem jönnél hozzám?
LILI Még akkor se, ha a műzsák büntetés terhe mellett lennének kötelezve törvényesíteni kapcsolatukat a költőjükkel.
ZORRO Így még egyszerűbb!
CHARLES Nem mintha bárki parancsa érdekelne ... de mi ez a vonakodás?
SALA Bocsanat. (*Bőröndöt cipelve az ajtó felé megy*) Ebből a közügyetektől inkább kimaradnék. (Ki)
LILI (*Charlesnak*) Hányszor képzeltem el az életet veled! Hosszú ideig csodálatosnak láttam. A bor túl sokáig maradt a palackban. Aki ennyire csak költő, az kevés egy életre társnak. Az önzésedet, a közönyödöt még elviselem. De képmutató is vagy.
CHARLES Most mit akarsz tőlem? Én sohasem gondolkodtam házasságról. Az komoly dolog, te meg csak úgy ripsz-ropsz. Salára nem is vagy tekintet-tel?
LILI Általános kifogásokat mer felhozni, mikor engem kellene ... lehetne feleségül vened! Csak az árnyékkodat tűröd magad mellett, azt is csak délben, mikor bizonyosan rövidebb nálad.
CHARLES Most mit beszélsz? Sali! Sali! Tessék, most miattad elmegy. Nincs is neki hová. (*Kirohan*) ZORRO Nagyon bölcsen döntött, Lilike. Mindkettejük szempontjából.
LILI (*pityereg, eleinte nem is törődik azzal, kivel be-szél*) Mióta kerülgettük az igazságot. És már annyi erőm sem maradt, hogy gazt hazudjam, hogy én kiáltsam a szemébe, én akarom így. (*Más hangon*) Ezek csak elrohanni tudnak, én meg segítek mind-annyiunkon. Egy pillanat. (*A fürdőszobába megy, az ajtót nyitva hagyja*)
ZORRO És maga Leckéztetett a háromszög felsőbbségéről! Ilyenek a nők. Ettől függetlenül: egészen meg-győzött már.
LILI Meglep, mennyire ért a nők gyengéihez. Vagy mondjuk az enyémekekhez.
ZORRO Ez meglepi? Hát mit tartott felőlem?
LILI (*előjön, kihívó ruhában, kicsinosítva*) Magamról se gondolkodom. Kiilönbem is aza lehet, túlhaladt a magunkfajtán az idő. Karli képtelen alkalmazkodni, mi meg, hozzákötve, vele huhunk
ZORRO Ugyan már. Maga nem fejlődésképtelen. (*Must-rálja*) Mindig ebben a ruhában szeretné, látni. LILI Azt mondják, szép emberek szívesen tet-szenek egymásnak.

ZORRO Néha mégis az volt az érzésem, semmibe vesz. LILI Bebizonyosodhat még az ellenkezője?
ZORRO Ha hagyná ... segíthetnék magán.
LILI Egy erős férfitől az ember többet remél, mint könyörületet.
ZORRO Ezek mind gyengék, igaz?
LILI (*habozva*) Ha nem választhatom a jobbat, az annyi, mintha nem is kellene választanom. (*Ezt a maga meggyőzésére szánta, de Zorro persze biztatásnak veszi*)
ZORRO Megfoghatom a kezét?
LILI Idősebb vagyok magánál.
ZORRO Elutasít?
LILI Összecsomagolok. A magamfajta azelőtti lény, ha csak külön mentesítést nem kap ...
ZORRO Hiszen észre kellett vennie, mit érzek. LILI A feleségének is.
ZORRO Vele olyan ... közönséges a kapcsolat. Nem olyan megértő, mint maga.
LILI Azt képzeli, hogy naphosszat várom, hátha be-szökhet hozzám?
ZORRO (*belelovalja magát a szenvedélybe*) Nem szabad, hogy így, ilyen kicsinyes mérlegeléssel kezdőd-jön ez a legszebb dolog.
LILI Nehéz lehet összeegyeztetnie az erkölcsi felfogással.
ZORRO Ki tehet arról, ha kettőt szeret, vagy ha ketten szeretik? (*Meg akarja ölelni Lilit, az vonakodik*) Ha máshoz húz a szíve, mint a szabályzat előírja?
LILI De hát az erkölcstelenség helytelen, és a három-szög mostantól erkölcstelen.
ZORRO (*kelletlenül*) Nem mindenkinek. Van, aki elég érett rá. Szép együttélés lesz ez a miénk. És ami szép, az erkölcsös, nem?
LILI Most Karlit idézi?
ZORRO (*meglepvé*) Csak a feleségemet.
LILI Talán meggyőzte Fannit.
ZORRO Aki szeret, megért. És maga fejlődőképes. (*Megcsókolja Lilit, aki túri*) Méz a szád... Miért szorítod össze?
LILI (*magának*) Lehet az érzés olyan erős, hogy már ne számíton, ami történik?
ZORRO Már sokszor elképzeltem, ahogy ülünk a reggelinél, a kezem ügyében az újság, benne csupa siker ... A friss kalács, a méz, a lekvár. Aztán bejön a lány tojás. Nagyon rákaptam az utóbbi időben. LILI Hogyhogy bejön?
ZORRO Fanni behozza. Friss, ropogós, cseppet sem égett pirítós, szalonna. Nagyon jó háziasszony. Boldog lesz, ha végre képességeihez méltó konyhát vihet. És mi is.

Kintről Berta és Fanni kiabálása hallatszik. Zorro ki-rohan, Lili maga elé bámul

LILI Hát tehetek mást?
ZORRO (*beráncigálja a sivalkodó Bertát, mögöttük a tépett ruhájú Fanni. Bertához*) Megbolondult? BERTA ...Ilyet? Dög... Letördeli a szobákról a pécseteket. A hatóságait. Ezért föl lesznek jelentve. Külön is.
ZORRO Maga dicséretesen éber, néptársnő. Csakhogy itt a kiutaló határozat. (*Előveszi, Berta bámulja*) LILI A villa a maguké?
FANNI (*ruháját igazgatja*) A népé. Maguknak fel is út. le is út.
ZORRO (*Bertához*) Az elosztóban majd másik la.khezvet kap. le-syen nyugodt.
BERTA Sokféle ezredes akad ám!
FANNI Parancs-old meg neki, hogy takarodjon. ZORRO Lelépni!

Berta vállat von, és kicammog

FANNI (*Lilihez*) Ért a szóból, ugye?
T,T,T A ber-ndezés?
ZORRO) Nemzeti védelem alá kerül.
LILI Keríték egy ládat. (Ki)
FANNI (*repesve arcon csókolja Zorrot*) Mindent csodálatlan csináltál. Kuttyuskám.
ZORRO Csak a túl sok szoba miatt ki ne kezdienek,

FANNI Látod, én már erre is találtam megoldást. Olyat, aminek te is örülsz.

ZORRO Mindig mondtam, fejlődőképes vagy.

FANNI A többiekhez is jár költő vagy hasonló. Nélkülünk ezek nincsenek meg.

ZORRO Te Karlira gondolsz?

FANNI A miénk a legnagyobb.

ZORRO Úgy érted, hatásos. Annál veszélyesebb lehet. FANNI De darabot ír, velünk! Vagyis veled. Nem számúzhathatunk a padlásszobájába.

ZORRO Mért ne?

FANNI Túl hideg.

ZORRO (csodálkozva) De tájékozott vagy.

FANNI Hiszen mindig megfázik.

ZORRO Mit érdekel?

FANNI Csak nem vagy féltékeny? Hiszen a mozgalmunk semmi magánt nem ismer.

ZORRO Megfeledekzel az új határozatról! Jobban jár-nánk, ha Lili maradna. Ó ártatlan ... politikailag. FANNI Ez? Ez a dög, aki levegőnek néz? Téged is, ha nem tudnád.

ZORRO Nincs hová mennie. Neked is megessze rajta a szíved.

FANNI Csak a fejem fájdult meg tőle. Mindenkinek ott kell laknia, ahol Laknia kell.

ZORRO Ez Karlira is vonatkozik.

FANNI A kertészlakban senkit sem zavarna. Azt könnyen lakályossá lehetne tenni. És meglenne a függetlensége.

ZORRO Karli a kertészlakban. Rendben.

FANNI Csodálatos ember vagy.

ZORRO Lili a rózsaszín szobában.

FANNI Az a nő a rossz szelleme.

ZORRO Annál kevésbé maradhatnak együtt.

FANNI így van. Karli rosszul lesz, valahányszor látnia kell, amint pereg lefelé a púder a képéről. Csupa ránc.

ZORRO Egy vénséggel gyanúsítás?

FANNI (kirobban) Te lelkesedtél kezdettől fogva háromszögekért. Nekünk nincs jogunk a szabad, kiteljesedett élethez?

ZORRO Nem tűröm, hogy a saját házamban egy gyanús semmittevővel, egy kizárta... sértsd meg a határozatot.

LILI (be, mögötte Charles és Sala ládát cipelve) ZORRO Lili,

csak nem akar tényleg elhagyni? Azonnal rendezzük ...

FANNI (Charleshoz fut) Hiszen azt ígérted, maradsz. LILI

(Zorrohoz) És Sala? És Karli?

ZORRO Nem Noé bárkája ez. De még oda is csak egy himet és egy nőtényt vettek be minden állatfajból. LILI (hidegen) Délig eltart, míg összekészülünk. ZORRO Már találtunk megoldást (Fannihoz), igaz, aranyszívem?

FANNI (Karlához) Gondolj a versekre, amiket eltervezted.

CHARLES (Sala felé) Együtt megyünk.

SALA Meg is büntethetnek.

CHARLES Majd megtanulok kivágottnyelvvel beszélni. SALA A hallgatásból csönd lesz. A kimondatlanul maradtból sosem létezett.

FANNI (szenvédélyesen) De mért kellene menned? LILI

Mert együtt nem maradhatunk.

BERTA (a nagy tükröt cipelve be)

FANNI A bútorból nem vihet el semmit.

BERTA A helyén marad, ne izguljon.

Lövés zaja

ZORRO Megint összetört valami? Rossz vége lesz ennek a szobátáznak!

SALA (az ablakhoz megy) Körülvették a házat. Olyan bőrkabátosok. (Lilihez) Nincs értelme miattam nektek is ...

LILI (átléli)

FANNI Mit cirkuszolnak? A holminkat hozzák a fiúk. Ezt is segítenek elhordani, már ami igazolhatóan a maguké.

BERTA (fenségesen) Megálljunk! Azt képzelik, rendelkezhetnek népünk nagy lantosa felett? Egy maga-fajta ezredes kisfiú ahhoz!

ZORRO (megindul Berta felé) Na most már kushadj! BERTA (pisztolyt és sípot húz elő a slafrokjából) Nem

mozgunk! (Fütyül) A felfegyverzett nép tud vigyázni az értékeire.

ZORRO Ha bolondozni próbál, nem jut ki élve az épületből!

A bőrkabátosok berohannak

Na, fiúk!

A bőrkabátosok vezére Bertára néz, az a pisztollyal Zorrora mutat, mire ketten megragadják a kapálódzó ezredest és kihurcolják. Az egyik legény a biztonság kedvéért a szekrény elé ugrik

SALA Nyitva van, vitéz úr.

A bőrkabátos azonban belelő a zárba, majd fölrántja a szekrény ajtaját

BERTA Marha! Nem mondtam, hogy vigyázzanak a berendezésre?

BŐRKABÁTOS Bocsánat. Biztonsági előírás.

BERTA Mikor lesz már magukban egy kis konzolidáció? (Fannihoz) Szedje a lábát, mielőtt szállítatom!

Fanni egy bőrkabátossal ki

CHARLES Látjátok, a költészet szükségszerű. Hiszen csodák történnek.

SALA (Bertához, aki egy mozdulattal kiküldi a bőrkabátosokat) Meg tud bocsátani?

LILI Zseniálisan játszotta a szerepét. Végtelenül hálásak vagyunk.

BERTA Semmi hálálkodás. Ezek egy kártevő banda főregnyűlványai. A holnapi újság tele lesz a leleplezett árulók nevével. (Őszinte zsörtölődéssel) Ellopnák a becsületes emberek feje fölül a tetőt is.

SALA Mennyit fogunk mi nevetni ezen, ha eljön hozzánk vendégségbe.

BERTA Vendégség?

LILI (Salához) Rágyújtanék. Előbb Bertánkat kínáld meg.

BERTA (ujjával nemet int) Ne dohányozzunk. LILI

Higgye el, nem zavarja Karlit.

CHARLES Csak a kishitűség pillanatait szégyellem. Nem hagyhatnak cserben a saját tetteink.

BERTA Nem maga dönti azt el.

A bőrkabátosok iszonyú „modern” bútorokat cipelek be

LILI Hát ez minek? Igazán nincs rá szükségünk. Állítsa már le őket, drágám! BERTA Nagyon szép modern bútor. Ott jó is lesz.

A bőrkabátosok leteszik

LILI No de ...

BERTA Ezt se állhattam magában, ezt az örökös okoskodást. (A bőrkabátosokhoz, az asztalra mutatva) Azt vihetitek. Még hogy a vendégük! Egy-két napig el-lehetnek a cselédszobában. Azt is csak, mert sajnálom ezt a szegény döngicsélt. (Salára mutat)

JHARLES Értitek ezt?

BERTA Maguk ugyebár egy család. Annak jár egy szoba. Az van a Diadal sugárúton, a költő néptárs-nál.

Charles és Sala összeölelkeznek

Na ugye? Szépen összetartoznak, pedig nem kötelező.

CHARLES Levegőt se kell venni.

SALA (Bertához) Költők külön szobára jogosultak. CHARLES (inkább magának) Aki már nem hisz a versek fontosságában, nem lehet költő.

BERTA Most mit panaszkodik? Ahogy mifelénk mondják, ami a tea az orosznak, a fegyelem és a sör a németnek, az nekünk a vers. A költészetet csakis nálunk tisztelik: emberek halnak meg érte. Sehöl

másutt ennyi embert nem kell... eszközölni szavak miatt.
LILI Az érzéseinkért úgylis hiába büntetnek.
BERTA Meg ne halljam ezt még egyszer! (Charleshoz) Maga ne is törődjön semmivel, csak írja a verseit. Elég szépek, szerintem. És ha nem sikerül, ne keseredjen el. Mi tudunk türelmesen várni.

A bőrkabátosok újabb „modern” bútorokkal be

Oda tegyétek! (Liliék felé) Most ne lábatlankodjanak itt!
CHARLES De ...

Lili belekarol és kiviszi. A bőrkabátosok is távoznak. Berta kérdőn néz Salára, az felkapja Lili kendőjét, és a felesége után megy. Berta megvonja a vállát

BERTA (a nagy tükört úgy támasztja az egyik szék-ek, hogy most a közönség magát láthatja benne. Berta elterpeszkedik Lili kedvenc foteljében, szere-tettel végigsimítja a karfát, majd a tükörben nézegeti magát. Az oldalvilágítás fokozatosan kihuny, és a közönségre irányul a fény) Hova jutnánk, ha már a szépet se szeretnénk?

Függöny